

اسلامده دعواي قوميت

« تعقيب و تنقيد » مجموعه سي صاحبي نزهت ثابت بك افندي به

موسی کاظم افندی حضرت تریک اسلام مجموعه سنده انتشار ایدن
سلسله مقالاتنک صوکنجیسندن :

« اسلامیتک مهم اساسلرندن بریسی ده اخوتدر دین اسلام مؤمنلر
قرداشدر آیت کریمه سیله بین المسلمین اخوت اساسی تأسیس ایشدر
« دین اسلام بومهم اساسی غایت متین بر صورتده وضع ایتدکن صوکره
بونلی الابد محافظه ایده جک اسبابده احضار ایشدر . بودینده زکاتک ، تعاون
وتناصرک فرضیت و مشروعیتی ، عداوت و خصومتک ، غیبت و بهتان و یلانک ،
نفاق و شقاق ، تفرقه ، فتنه و فسادک ، ادعای قومیت و جنسیتک شدیداً ممنوعیتی
هپ اخوت اسلامی بی الابد محافظه ایده جک اسباب جمله سندندر .

« فی الواقع . . . بر ملت عداوتدن ، غیبتدن ، بهتاندن ، یلاندن ، نفاق
و شقاقدن ، تفرقه ، فتنه و فساددن ، ادعای جنسیت و قومیتدن شدتله منع
ایدلرسه اوملت آره سنده اخوتدن اثر بوله ماز . بناء علیه اویله بر ملک
یشامسی ده قابل اولماز ... »

عبارة لرینی نقل ایده رک مجموعه دن بعض استیضاحانده بولونیورسکنز .
ومسئله نك كندیكز جه مهم و مشکل جه تریخی بوجه آتی صور یورسکنز :
« ادعای قومیت و جنسیتک شدیداً ممنوعیتی حقدنه ایضاحات و یرمکی مملکت
ایچون بک نافع بولیورز ... ادعای قومیت نه درجه ده موعدر ؟ وهانکی صورتی
ممنوعدر ؟ « بن عربم و بندن دها عربی یوقدر » دییه بر حدیث شریف واردر
دنیا یور . بو حدیث شریفدن اگر موضوع ذکاسه مقصود نه در ؟

« ترکیه یا خود چینجه قونوشان بر مسلمان ترکم ، چینلی یم دیکله ادعای
قومیت ایش اولاجقیمی ؟ بوقسه مقصد اصلی دیگر قومیت و ملیتلی ذیل
کورمه مکمیدر ؟

« اسلام مجموعه سی ملت فکر لرینه منور بر جریان و یرمکی شعار ایدیندیکی
ایچون بویولده بزی تنور ایشنی رجا ایدرز . بویولده ایضاحاته احتیاج واردر .
اسلام مجموعه سندن بوسؤاللر کزه جواب انتظارانده بولونمق حقیقک
ایدی . فقط اسلام مجموعه سی اختیار سکوت ایتدی . کورونیورکه
موسی کاظم افندی حضرت تریک لسانیه ایتدیکی اشارتله اکتفا ایده .
جکدرکه بونده بز آتی معذور کوریورز .

زیرا « ملت فکر لرینه منور بر جریان » و یرمک وظیفه سنی در عهد
ایتمکله برابر « تورک یوردینک صمیمی بر یولداشی » اولمق اوزره کندیخی
مطبوعاتا پره زانته ایدن بر اسلام مجموعه سی دین نامه نقل بویوردیغکنز
سوزلردن باشقه سنی البته سویلیه میه جکی کی ایشی دها زیاده تعمیق
ایتمه سی ده رفیقینی کوجند یرمک ته لکه سنی احضار ایده بیلیر . بناء علیه
اوراده کی رفقای خدمتی مشکلاتدن آزاده قیلارسه هر حالده شایان
مؤاخذنه برایش کورمش اولمام اعتقادنده یم .

بوراده مسلمین آراسنه قومیت و جنسیت دعوا سنک ، تعبیردیگرله
عصیت قومیه و جنسیتک بلر مه سی اون بش یرمکی سنه لک برشی ایسه ده
اک زیاده آچیغه وورولماسی ، مملکتک حیات و نجات مسائلندن بری
حاله کتیرله سی مشروطیتدن بده ایدیور . بوده ساقه جهل ایله
اورویادن استعاره ایتدیکنز مضر - وفکر عاجزانه بجه - وجود اسلامک

داء السلی دینه جک قدر مه لک بر بدعت اجنبیه در . ذاتاً اوروپانک داتما
اک فنا شیلرینی آلمق ، ای شیلرینی ده بوزماد قجه تطبیق ایتمه مک بزم اک
جالب دقت فلا کتر مزدن بریدر . ظاهرده ساخته بر زنده لکه ، موقت
بر فوالیتله تجلی ایدن بعض عصی خسته لقلر کی بوده یکنظرده واوروپا
کوزلکیله تدقیق ایدیلر سه مهم بر خطوه ترقی ، روح افزا برمایه
حیات کی کوزونیور سه ده بوداء الافرنج عصیت بصر بصیرت اسلام
ایله تدقیق ایدیلر سه امت مرحه مه نك سبب موتی اولمق شانندن اولان
تداویسی مشکل بر مرض ساری اولدینی آکلشیلر . بناء علیه موسی کاظم
افندی حضرت تری کی صلاحیتدار بر آغزندن ، « اسلام » نامنی طاشیدان
بر مجموعه دن بالایله نقل ایتدیکنز سوزلردن باشقه سنک صدورینه ذاتاً
احتمال یوقدر .

مشروطیتک دها ایلمک آینه دعواي عنصریت حقدنه کی فکرمی
« اتفاق » غزته سیله عرب اولان اخوان مسلمینه خطاباً یازدیغ ایکی
مقاله ایله اظهارده حق تقدیمی احراز ایتدیکنم کی سبیل الرشادک ۲۱۲ نجی
نسخه سنده ترکیلره قارشی آچیلان مجاهده دیندارانه یه ده اشتراک ایتدیکنم
ایچون حقیقتک بوتون صفحاتی انظار اهل اسلامه عرض ایده رک
بودعوانک نافع و مضر ، مشروع و غیر مشروع جه تریخی کتاب وسنته
استناداً ایضاح ایتکی جمله وظائفمدن عد ایده رم . بناء علیه بو بحثی
صوکنه قدر دیکله مک ایچون ذات عالی لرینک ده ، قارئین کرامک ده صبر
ومکانتلرینی دریغ ایتمه لرینی بالخاصه نیاز ایده رم .

بزم دعوا منر شودر : دعواي جنسیت - موسی کاظم افندی حضر-
ت لرینک بویوردق لری کی - شرعاً مذموم و مردوددر . تعبیر شرعیسی
وجه ایله بر دعواي جاهلیتدر . اسلامک قوام و بقا سینه ، مسلمینک رفاه و سعادت نه
اک مدهش ضربه در . یا خصوص هان هان بوتون دیار اسلام دیار
کفره انقلاب ایتمشکن بوراده کی بر آوج مسلمانک بن ترکم ، بن عربم ،
بن کردم ، بن لازم ، بن چرکم کی داعیه لرله یکدیگره قارشی ذره
قدر روابط محبتی کوشتمه لری - هله دشمنلر منک پای تجاویزی
تاقبکاهمهزه با صدینی بر صیراده - جنتدر . وعصیت قومیه با راغنی
اللرنده طوتانلرک آلدینی معنا جده وطن پرور لکه منافیدر . دین و ایمان ،
عقل و اذعان ساحه سندن تباعد ایدلسه بیله سعادت قومیه سراب
مغفلی آردنده قوشان آرنواد قارداش لر منک باشنه کن مصیبت عظمی
بزه مدهش بر درس عبرتدر . عینی اسباب عینی نتایجی تولید ایدر
قاعده طبعیه و معقوله سنه بناء بومسلکده دوام ایتدیکنم تقدیرده ارکیج
بزمده باشمزه کله جک مصیبت بودر . بو کیدیشه صوکنه التجا کاه اسلام
اولان بو دیار معاذ الله تعالی - آرنوادلق کی - دارالکفره منقلب
اولاجقدر .

علیه بو خلق اربلا ترك ، دوكره مسلمان اولمليدر . بويله اولمقده باشقه
برفانده مزده واردر :

معلومدر كه اوروپاليلرك الله دوشن اسلام دياريني توحيدامكان بوق .
داخلده كي عناصر اسلاميه ده اخوت اسلاميه نامنه ظن ايتديككز قدر
بايشيق دكل . او حالده تركك مفكوره سيابه بوغاز ايچندن تا بحر محيط
كيره قدر هم عرق وهمزبان سكسان مليون خلقك بررايت وحدت آلتنده
جمي ممكن ايكن بوكا نهدن چالشايلم ؟

ناصل ؟ منطق بارلاق ، خوليا طاتلي دكلي ؟ اعتراف ايده رزكه قوم اولولري
ايچنده بويله دوشونن مفكوره جيلرا كثرتي تشكيل ايتزلر . « توركي -
اسلامجي » اولان ديكر اولولرا ايسه نرسدن ، نه ياردن كچه ميورلر . مفكوره
اسلاميه ايله مفكوره قوميه نك هيچ بريني فدا ايتك ايسته مزلر . برنجيلريله
بوراده اوزون اوزادي به مناقشه ايتكي عبت كوربورز . تاقيق ايتك
ايسته دكلري شي آچيقچه ديننرك مذكوره سيدر . خلقندن ديني ساب
ايدوب يرينه اوكا معادل ديكر برشي اقامه ايديله ميه جكني ؛ اعلاي كلة الله
اوغورينه قبلي ديرنمين برحريفك تا قامچا تا يايلا رنده كي عرق داشلري
ايچون سلاحه صاريلاميه جفتي ؛ بيك بيلدن بري قارداشدر ديديكلي ،
بيك بيلدن بري حزن وسرورينه اشتراك ايتديكي ، اوغورنده حياتي
فدادن چكنديكلي دين قارداشني براقان بر كيمسه نك سيريانك بيلم
هانكي بوز اووالرنده نصرايمي شاماني بللي اولمايان ياقوت قارداشني
سومه جكني دوشونه مين ؛ تركك دوراقبالي دين اسلامه تمسك دورلرينه
مصادف ، تدنيسي ايسه ايمان وعقيده نك انحطاطندن اعتباراً بده ايتديكيني كتم
ايدن ذوات ايله مناقشه يري هر حالده بو مقاله دكلدر . بز يالكز
« توركي - اسلامجي » لرله دردلشه بيليزر . زيرا بونلرله اسلام
داثره سنده آكلاشمق ، آنلره حقيقي دين نامنه قبول ايتديرمك دها
قولايدير قياسنده يم .

« توركي - اسلامجي » اولان اولولر ايله ايتديكمز مباحثات ديكر
رفيقلرنندن نسبت قبول ايتيه جك درجه ده منصف اولدقلى ثبات ايدبورر .
بونلر واقعا ترك عنصرينك ضعفندن ، يارديمه محتاج اولديغندن بحث ايدبورلر .
لكن جامعه اسلاميه يني قيريق ايسته مزلر . بو جامعه يني هم عناصر سائر
اسلاميه نك آيرلاماسي ، هم ده تركك سهولتله تربيه و تعاليسي ايچون
الزم عد ايدرلر . يالكز بر نقطه ده ياكليورلر : « تركك جامعه يني
جامعه اسلاميه يني تقويه ايدر . دعواي عصبيت دين اسلامه مغاير
دكلدر . ايكي مفكوره يكديكره مزاحمه ايتز . بالعكس يكديكري آتام
ويكديكرك حصولني تسهيل ايدر . مع التأسف ايمان و اسلامدن بي نصيب
اولان بر چوق كنجلري هيچ اولمزه حيت وطنيه وقوميه نامنه
اسلامه ايصيند يرمنه چالشا بيليزر . « ديورلر و « ايمان ديني » نك ياني
باشنده برده « ايمان قومي » اقامه ايدبورلر . حتى ايچلرنده ايمان و اسلام
ايله تمسكنده هيچ شبهه ايتمه ديكم بعض ذواته تصادف ايتدم كه قوميتله
تفاخري حس اسلامي به هيچ ضرر ويرمز ، بالعكس بر انسان ولو

بعض عرب اخوانمرك دعواي جنسيتله تعقيب ايتدكلري غايه يني
بيله مزسه كده « توركي » نامي شمار ايدنين ترك قارداشلر مزله تاسمز
زياده اولديني ايچون مذهب و مسلكلري بيلبورز ظننده يز . كراخوايمز
ايسه — آكلديغمه كوره — هنوز بوخسته لقله مصاب اولما مشلدر .
وفيا بعدده مصاب اولما لريني جناب حقدن نياز ايدورم .

تركييلرله واقع اولان مناظرات و مناقشاتردن — بش سنه نك
مساعي به رغماً — حالا كنديلرينه صاعلام بر غايه اتخاذا ايتكده منفق
اولمادقلى آكلبورز ، نزهه و نيچون . كيتديكني ادرا كدن عاجز
وبوتون يايغره لري اويدم قالا بلغه ديمكدن عبارت اولان جماعتك اكثرتي
بر طرف ايدبايرسه تركييك زعماسني ، ائمه سني ، پيشوالريني ، اولولريني
ايكي به بولونمش كوربورز . بر طاقيمي خالص « توركي » ، ديكر طاقيمي
ايسه « توركي — اسلامجي » در .

خالص توركييلر بوسوتون يكي بر « مفكوره » (غايه مشتركه ديمك
اولاجق) احداث ايتك ، بر آز قدیم عنعنات ايله رشته مناسباتي قطع ايدورك
يكي عنعنلر وجوده كتيرمك ، « يكي بر ايمان » ايله « يكي بر قوم » ،
« يكي بر ملت » اصاغه ايتك داعيه سنده درلر . بونلرک مصاحبات
ومحاورات انساننده الك صميمي و الك معقول اولارق سويله دكلري سوزلر
آشاني يوقاري شويله خلاصه ايديله بيلير :

« بزى قوميت غايه سني تعقيه سوق ايدن شي تركك خارجاً
و داخلأ معروض اولديني مهالكدر . شيمدي به قدر بودونك بنيسان
بقا سني تأمين ايچون جان و مال و ير كوسني الك مبذول اولارق اوده ين
تركلدر . بونجه دغدغملر ، بونجه غائللر نتيجه سنده ترك عنصرى
ضيف دوشمشدر . معارفى ، تجارتي ، صنعتى ، وحتى زراعتي عمو اولمشدر .
بر و طنده ياشايان بونجه اقوام ، مسله و غير مسله دن ايسه بوفدا كاراقلرينك
شكرانه سي اولارق دائماً جفايه ، دلشكئلكه معروض قالمشدر . آرتق
كنديني طوبلايوب بر آزده كندينه باقى ، فدا كاراقلريني ديكر اقوامه
قارشى بر آز قيصه رق كندينه حصر ايتسي ضروريدر . بوكا ايسه يكي
بر مفكوره ، تركك اساسنه مستند بر مفكوره لازمدر . هر شيدن اول
بوكا احتياج وار . رابطه اسلاميه ايسه آنجق ايكنجي درجه ده قايير .
امور آخرتي دنيا ده ايكن كندينه درد ايدنمكده بيلمز كه او قدر بويوك
بر معناي عملى وار ميدر ؟ بز بو دنيا ده كي سعادت مزى تأمين ايتمه نك بولني
آرايلم . دين مفكوره سي بزى مسعود ايتدكجه . بز آرقاسندن قوشا بيليزر .
بز ايسه كوربورز كه دين حسياتي كوشه مشدر . اعلاي كلة الله ايتكده
اوروپالينك سله سي مانعدر . ديمك كه اسكي ايمان ايله قورتولا جتمز بوق .
قورتاراجق برشي اولايدي ذاتاً بو حاله كلزدك . برده بو قوميت جرياني
اوروبادن قوبوب كان برسيل خروشاندر . بوني طور دورمق ، سرايتنه
مانع اولمق قابل دكلدر . « معاصر لاشارق » ترقى ايددجكسه ك اوروبا
جماعتندن آيرلامايز . اوروپاده دين اهراملريله تحديد حدود موده سي
چوقدن كچمشدر . بزده بويله آنتيقه مفكوره لردن واز كچمزسه ك
موزه لرده كي آنتيقلر كي نامز يالكز تاريخ صحيفه لرنده اوقونور . بناء

مسلمانان اولان دیگر اقوامه قارشئ بر واراق حس غرور بیله مفتخر اولورسه
 يك يوكسك بر مرتبه ترقیه واصل اولور دییه جداً معتقد .
 ایشته بو ذوات بر مناظره نتیجه سنده دعوائی غائب ایدرهك وضوح
 حقیقته قارشئ بی مجال قانتجه مقام معذرتده: «نه یاپالم؟ بز بو پروپاگاندا مزه
 نهایت ویریرسهك تركك محو اولاجق. آرنایا وودلر، عربلر بزدن اول
 بو دعوایه قالدیشدیلر. بز مدافعه نفس موقعنده بز» بو مدافعه مزدن
 مسلمانلره بر ضرر ترتب ایدورسه قباحث بزده دکل، ایلك باشلا یا نلرده،
 تعرض ایدنلرده در. «البادی اظلم» دیورلر .

عرب ملتینی کودنلره: «چون بویله یاپورسکمز؟» دییه صورسه کز
 اولرده بیک دره دن صو کتیرهك حقلی اولدق لرینی ومدافعه موقعنده
 بولندق لرینی سنوبلرلر. وعینله ترك اخوانمز کی - «البادی اظلم»
 سوزینی تکرار ایدرلر .

کیم کیمه ظلم ایتمش بونی آراشدیر اچق دکلز. بز هر ایکی طرفده ده
 شریعته مخالف، روح اسلام ایله باریشمز بر امر منکر کوربورز .
 و«انصر احک ظالما او مظلوما» قارداشکه ظالم اولسون، مظلوم اولسون،
 یاردیم ایت [۱] حدیث شریفنه اتباعاً جمله به یاردیم ایتمکه یعنی
 طریق حق وصوابه دعوتله کندمزهی مکلف کوربورز. بناء علیه
 «تورجکی - اسلاجی» اخوانمزه دیرزکه :

ترك محتاج معاونت وسزلك همت ارشادینه جداً مفتقر اولدیغی
 غیر منکر در. ترکی بوندن صوکرده ضررینه مؤدی یورغو نقلره صالوب
 سعادت دنیا و آخرتی دوشونه میه جک حاله کتیرمک روای حق دکلدلر .
 آنک احوال اجتماعیه سنی اعلا ایتمک، قوه استحصاییه سنی چوغالتمق،
 معنویاتی تقویه ایتمک، ملکات فاضله سنی تمیه ایتمک، ملکات ردیه سنی
 ازاله ایتمک جداً شایان تقدیر، عندالله وعندالناس مقبول ومستحسن
 بر امر خیردر. بوکا وصول ایچون لسانه خدمت ایتمک، ادیبائی
 جداً غدای روح اولاجق حاله کتیرمک، قومک قوه علمیه و عملیه سنی
 آرتیرمق يك مبارک بروظیفه در. حتی بووظیفه ده اصلاً ترك اولمادیغی
 حاله ترك لسایله متکلم اولان سائر اخوان مسلمینک ده سزه معاونته
 شتاب ایتمک بروظیفه دینه سیدر. نته کم بزم یایدیغمز باشقه برشی
 دکلدلر. لکن بواجتماعی خدمتلك ایفاسی هیچ بروقنده سز لری حد
 جوازك اوته سنه کچهرک دعوائی جاهلیته، انساب ایله، آباء اقدمین ایله
 اقتخاره سوق ایتمه ملیدر. لسان، لغت برواسطه تفاهمدن عبارتدر .
 بونی حسن استعمال ایدیکزده منکرانه آلت اتخاذ ایتمکمز. ترکی
 محتاج اولدیغی دینی، دنیوی علومک کافه سنه آ کلایاجنی بسیط و باعالی
 بر لسان ایله آشنا ایدیکز. کتبخانه سنی دنیانک اک زنکین کتبخانه سنی
 حالنه قویکمز. فقط دائماً . . . اوت، بوندن غفت ایتمکمز، دائماً

[۱] حدیث شریفک راویسی انس بن مالک حضرت لریدر. مخرجلری
 بخاری، امام احمد و ترمذیدر. حدیث شریفک محتاطی: «ظالمه ناصل یاردیم
 ایدیم؟» دییه صورمش، «اونی ظلمدن منع ایدرسک. اوکا یاردیم ایتمک
 بودر.» ماآنده اولق اوزره «تجزه عن الظلم فان ذاك نصره» بوورلش .

کندیسنه «ای ترك» دییه جک بزده «ای مسلمان!» دییه خطاب
 ایدیکز. کندیسنه دائماً مسلمانلغندن بحث ایدیکز. ترکا کندن بحث
 ایتمکمز. اغیرتی غیجی قلامق ایسته دیککمز وقت تركك نامنه دکلز،
 مسلمانلق نامنه غیجی قلامکمز. ترك تاريخنی اسلام تاریخدن آیرماکمز.
 بر آز کندیکززه کاکزده انصاف ایدرهك دوشونك. دورت بش سنه دن
 بودعوائی خامک آرقه سنه دوشدیکمز. حساب ایدرهك تركره ایتدیکمز
 خدمتلك یکوئی طولایا کیز. ادیباننه، قواعد لسانیه سنه، لغتته،
 علمنه، صنعتنه، تجارتنه، زراعتنه ضم ایتدیکمز شی نه در؟

اوکا قورو بردعوائی انایتدن، فضله اولار قده بر آز اوتنه کی
 قارداش لریله بوزوشه مقدن باشقه نه قازاندیردیکمز؟ بر کره غایه کزی
 «خالص تورجکیلر» له تمامیه برلشدیره مدبککمز ایچون نه دیمک ایسته.
 دیککیزی لایقیله آکلایان عوام قوم نه یاپاجنی بیله میور. کندیلرینه:
 «سزک آنار کز قره خاندلر، بوز قورت خاندلر، اوغوز خاندلر، جنیکیز
 خاندلر، هولاکو خاندلر، بیلم نه خاندلر.» دیدیکمز. اولرده ایناندیلر.
 بیک بیلدن بری اقوام سائر قایله قاریشه قاریشه ترککه لساندن باشقه
 برنسبتلری قالمادیغنی، حتی برچوقلرینک ترککی - صوکرادن اوکر نیلمش
 لساندن طولای - صرف عارضی برشی اولدیغنی عقللرینه بیله کتیر میهرک
 کندیلرینی حقیقه بوسایدیکمز مشرکلك اوز اولادی ظن ایدورلر.
 وجونک حدغایه سنی اولق اوزره جنکیزک «مقدس طوبراغنه!»،
 «مقدس یاسانه!» قسم ایدورلر .

بوايشك داعیلرندن قاچ دانه سنک اوچنجی بطنه قدر
 خالص مخلص ترك چیه جنی جداً مراق ایدیله جک بر شیدر [۱].
 بونکله برابر سزک بزه طانیددیغکمز غایه کزدن (مفکوره کزدن) جداً
 تباعد ایدن اتباعکمز تحفانی تبدیل اسمايه قدر واردیر بورلر. اسلامی
 اولان اسملری کوندوز بکلر، اویانیق بکلر، کوك بکلر، قو کور بکلر
 استحاله غریبه سنه اوغرا یور. پیغمبر ذیشانمز افدمن حضرتلری واقعا
 تبلیغ بو یوردقلری دینه کیرن مسلمانلره تبدیل نامی الزام بو یورما مشلر
 ایسه ده سود کلری بعض ذوانک اسمنی، کوتو بر معنای، متضمن جاهلیت
 اسملرینی تبدیل بو یورورلردی. مثلاً «زید الحلیل» اسمنی «زید الخیر»،
 «عبد العزی» اسمنی «عبد الرحمن»، «عاصی» اسمنی «مطیع»،
 «عصیه» اسمنی «جمیله» به تحویل بو یوردرلر. بوندن طولای اولاجق که
 بالآخره دین اسلامه اهتدا ایدنلرک اسملرینی دیکشدریمک عادت اولدی.
 سز ککیلر ایسه او کوزم اسلام آدلرینی کویا تركك عشقنه بوکونکی
 قولاقلر طوبیادق تحف اسملره چویر بورلر. مشرک اولان ساخته
 اجداده اتسابک، یکی بر دینه کیر مشرکک واقفیز آدینی آ کدیران

[۱] بیلم جدی، بیلم لطیفه بکا شو وقه حکایه ایداشدر: بوردکی،
 اوجا ککی مشهور خطبا سندن بری بر کون مجاری بر مهتدی به راست کلش .
 اصلی فصلنی صورمش. اوده آتاسی روم، باباسی مجاری اولدیغنی سوبله مش.
 حضرت خطیب: «اویله ایسه دوستم سز تر کسکمز.» مقابله سنده بولونمش.
 بر چوق شپلر کی بوکاده ایستر کولک، ایستر آغلاک .

اسمترك ترك ترقى و تعاليسيه اولان مناسبتى لك عيب در كل آيه
 آكله يامبورز ، قوميت حسابنه ضلالتك بو قدريله اکتفا ايندلسنه يينه
 اوپر باشمزه قورز . سز ، برده « ار كنه قوندن قورتولوش بايرامى »
 ديه يكي بر بايرامى احيا ، حتى احداث ايتديكيز ، قلوبلر كز غزته لرله
 بر برينى حرارتلى حرارتلى قوطلادى . و ترك ايله غير ترك ، مسلم ايله
 غير مسلم بو غير منتظر امر واقع قازيشنده مهوت حيرت اولوب قالدى .
 سز اكر اسكى مشرك شناسما تيرك اسكى خاطر اتى احيا ، بو بايرامى ملته
 نيشكش ايد بورسه كز افعال واقوال كزده مهم بر تناقضه دوشمكله
 معيوب اولوبورسكيز . زيرا « ترقى ايچون كوزمز مستقبيله اولمالى »
 ديديكيز حالده بو كون هيچ بر ترك قبلنده كى اوتار حساسيتى
 اوينا تامينه حق اولان بيلم قاج نيك سنه لك خرافات اساطير يه يي بهود دجانلاندرمه
 چاليشيورسكيز . اعتراف ايدرم كه يينه بو وسه تصادف ايدن باسقاله بور طيلرى
 بى نقدر متحس ايش ايسه « ار كنه تون » دن ده اوقدر متحس
 اولدم . حتى باسقاله اسمنه قولاغز دهها زياده آليشقيندر بيله . بوق
 اكر بو بايرامى هيچ بو قدرن اختراع و ابداع ايد بورسه كز بو بدعتكيز
 هر حالده خوشه كيده جك بر نى دكلدر . لاقول بيك ييلدن برى بايراملرينه ،
 مانملرينه اشتراك ايدن ، سمادتلزندن ، صيبتلرندن نصيبه دار اولان
 ترك قارداشلا تيرك بو كوندن اعتباراً يالكلز باشلرينه بر بايرام ييارق
 اظهار شادماننده منفرد قالمالرى هيچ شبهه بوق كه ديكر اخوان مسلمينه
 بر آيريق حسى ويرير . قلملرينى رنجيده ايدر . شكايتملرم بونلرله قالسه
 يينه اى . سزك آچديغكيز او قوميت بايراغك سايه سنه التجا ايدنلر
 مياننده ايله چيلغينلر واردركه « اك اول وطن حسنى قلملره آشيليان »
 ادب شيرمن كمال بك مرحومى « جلال » بيه سنده « تركك غايه سنى
 اسلاميته قدا ايتديكندن طولانى » تحطه ايدور ، و -- ادعاى خامنه
 نظراً -- بو خطاى عظيمى (!) بو نجه خدمات وطنيه سنى بيله عفو
 ايتديره ميه جك قدر آغير بوليور . بر ديكرى ده زواللى ترك قومتك
 بوتون فلاكتلرينى كنديسنه ياناجى اولان دين اسلامده بولارق « شامانى »
 مذهبه رجوعى توصيه ايدور .

اي تورجى -- اسلامجى قارداشلر ، ايشته كور بورسكيز كه نه قدر
 حسن نيته چاليشسه كز طرف حقدن نهى ايدلمش بولردن نائل مقصود
 اولق نمك دكلدر . بوتون حسن نيتلر كز قورقديغكيز نتايج معكوسه نك
 وجود پذير اولماسينه مانع اولاماز . سز لر خالص تورجىلر كى انصافسزده
 دكلسكيز . او حالده نلاكت بوسبوتون اصاره صارمادن كچمشى تلافى ايتكى
 اسلاميت نامه ، السانيت نامه ، حتى بو كيديشله آيسندن بك زياده
 قورقديغيم تركك نامه سز دن نياز ايدرم ، استرحام ايدرم ، خلقى
 « چفته مفكوره » صاحبي ايتكيز . ايچكزده اوج وطن صاحبي اولق
 ايتينلرده وارمش . حال بو كه يينه ترك مثليدر ، « چانال قازيق يره
 كيرمى » ديرلر . سز بو چانال مفكوره يى ، اوج باشلى وطن قاينوسنى
 كيمك قبلنه صوقا ييازسكيز ؟ سز يينه خالص اسلام غايه سندن شاشمايكيز .

اسلام غايه سنى ترككلى قورتارير . تركك غايه سنى ايسه دائرة اسلامى
 هيچ بر وقتيله احاطه ايدمىز . چفته غايه ايله ده هيچ برايش
 كورولمز . انصاف ايدك . سزك اتباعكيز تورككلى مى چوق سومجك ؟
 بوقسه اسلاميتى مى ؟ هر ايكسنى عيني درجه ده سوسون ديرسه كز اولماز .
 چونكه بر غايه غايه اولايتمك ايچون عشق درجه سنده سلولمه ليدر .
 البته تصديق ايدرسكيز كه عشق انقسام و تجزى قبول ايتز . ايكي غايه
 تعقيب ايدن كيمسه مطلقا برينى دهها علوى بر غايه اتخا ايتدكدن صوكره
 ديكرى اولك ايچنده اريتمجك ، قاينا ناجق و ايكي غايه دن دون اولانى
 الكلوى طائيديقى غايه يه اولان علاقه سنى نسبتنده سوه جكدر . يعنى برينه
 اولان محبتى ديكرينك خاطرى ايچون اولاجق . اوله ايسه الله رضاسى
 ايچون ، تركك بو زى كبه دن تورانه چويرمكدن واز چيكلز . هر ايكي طرفه
 باقمى كيمسه يه توصيه ايتكيز . زيرا جهتلر ايكيديكره ضددر . آن
 واحده هر ايكسنى بردن كوروله مز . تركر يا كبه يه دونوب -- بيك
 ييلدن برى اولدني كى -- تورانى آرقاده بر اقاچقلمز ، ياتورانه باقوب
 كبه يى اونوداچقلمز . كاه برينه كاه ديكرينه باقائلر ايسه « مذبذبين بين
 ذلك لالى هؤلاء ولا لى هؤلاء » زمره سنه داخل اولاجقلمز . بر مذبذب
 مفكوره دن نه خير كله بيله جكنك لزوم تشرىحى ايسه اومارم كه بكار اقامازسكيز .
 دينسز اولان گنجلكى ايمان كيتيرمك ، اونلرى دين نامه اولامق
 ايچون قوميت اولطه سنى قوللانمغه حاجت بوق . حتى بو حرکت ضرر
 بيله ويرير . زيرا قوميت زوقاسى زهر ليدر . آنى يوتانلر ذاتا دينسزلكله
 معلول خسته لر ايسه بوزهر ايله شفا ياب اولمازلر . اكر ديندار ايسه لر اوزهرى
 يوتدقندن صوكره فلاح بولامازلر . هر حالده شوكامين اولماليسكيز كه اسلاميتى
 شديد آنى ايتديكى شيلرله باريشدير امارسكيز . عصيت جنسيه نك منبهات
 شرعيه دن اولماسى دنيا ده غايه قصوى اولان وحدت مسلمينى وجوده
 كيتيرمك ايچوندر . سز و باخصوص خالص « تورجى » اولان رفقاى
 مساعيكيز تركك غايه سنه نه قدر حريص ايسه كز صاحب شريعت ده مسلمانلق
 غايه سنه سزك تصور كز دن بيك قات دهها حريصدر . شجره اسلامك
 ثمرات طيه سنى حامل اولان اغصان و فروعك بالطه لاسمى ايچون يينه
 شريعتك مساعده سندن مدد اومانلر بك بوبوك غفلت كوستيرلر !

او حالده جمع ضدين خيال بخامندن واز چيكلزده هر شيدن اول شو
 چفته مفكوره يى آنكيز . منطقي بر حرکت اولق اوزره يا آچيقدن آچيغه
 مفرط آرقاداشلر كز كى خالص « تورجى » اولكيز كه بونى سزه توصيه ايتك
 اصلا خاطر و خيالمدن كچمز . يا خود دوبره دوبره « اسلامجى » [۱]
 اولكيز . زيرا آن واحده هم لواء الحمد اسلام ، هم ده لوى جاهليت
 آلتنده بولونمق محالدر . اسلاميته نه قدر تمسك ايتسه كز ، مسلمانلرله

[۱] بو « جى » اداتك « ترك » ايله « اسلام » كله لرينه التحاقى نه قدر
 فنا اولور ! بن بوراده بر معنای تصنع استيشام ايدورم . بونسبى كنديلرينه شمار
 ايدنلر نجه يا كاش اسم انتخاب ايتدلمز . زيرا ترك ، عرب اولان كيمسه تورجى ، عربجى
 اولاماز . اوقيصه جه تركدر . عربدر . « اسلامجى » نك ده مسلمان ديمك اولماديقى لغت
 تركيه ايله ادنى ممارسه سنى اولانلرجه معلومدر .

نه قدر محبتی قارداش اولسه کز « ترك » عنوانی آلتنده تمیزی مشعر بر غایه ایدمه کز هر حالده بر آریلق فکری ویریر . بو آریلق ده کیت کیده دیگر مسلمانره قارشلی بر قاینوسزلق ، بوده مرور زمان ایله خصومت و عداوت تولید ایدر . نه یاپسه کز بوندن قاچینامازسکز . « بر انسان کندی قومنی سومکله دیگر مسلمانلری بیچون سومه سون؟ » دیمه یکز . زیر ابوا عترض کز چوق صو کو تورور . اوتنه دن بری کندیلری قارداش بیلنر آراسنه ولو جزئی اولسون بر آریلق جفا سی کیرسه آراده کی محبت عداوته منقلب اولمق احتمالی غالبدر . وهیمز بیلیرز که عائله طاسزلق لرندن متولد خصومتلر یا یاخیلره عداوتدن چوق ده شدیدر . بیلیرسکز که دنیاده کی بوتون بو اختلافات و منازعاتک منشای یا ایکی باطلک ، یا حق ایله باطلک تمایزیدر . اسلام آراسنده کی اختلافات و منازعاتک یگونه برشی ده اضم ایتمک . بناء علیه اسلم اولانی اختیار ایله «تورک عنعناتی» دیمه بنیان اسلامی بیقمغه چالشمش برطاقیم مشرکله تبعیدی منع ایتمک ، واقیز اسملرینه بکزه بن اعلام عجیبه دن واز چمک ، ارکنه قونلری بردها تازملکه توبه نصوح ایله توبه ایتمک ، «تورک و مسلمان» یا خود «مسلمان و ترک» تغیرلری کی معنای تغایری ایهام ایدن قبیح عطف لردن صرف نظر ایله مک ، حاصلی آریلق شمه سنی بخش ایدمک هر دورلو اطوار و حرکاتدن محاببت ایتمک شرطیله شرع محمدینک (صلی الله علیه وسلم) چزیدیکی دائره سلامت و سعادت ایچنده ترکر ایچون ایسته دیککز قدر چالیشکز . ترکلری ایسته دیککز قدر ارشاد ایدیکز . یالکز دقت ایدیکز که ارشاداتکز ، خدمتکرکز « ترکک » نامنه دکل ، «مسلمانلق» نامنه اولسون . « ترکر ! » خطابنه بدل دایما «مسلمانلر ! » خطابنی استمه ال ایدیکز . خلاصه ترککه دکل ، ذاتاً مسلمان اولان ترکره خدمت ایدیکز . بو خدمتکرله عندالله و عندالناس مأجور اولورسکز . جنکیزک یاسانی بیلیمک ، ایخانک یوردینی طایمق ، آلتون اوردوی آکق بزه لازم دکل . ماضیده کی اشراک ایله تفاخر ایداز . بزه شرع محمدی بی ، اسلام یوردینی ، مجاهدین اسلامی بیلیمک ، طایمق لازم . شرف اسلامه قارشلی شرف جنسیت قاله بیله آلتماز . (فاذا بعد الحق الا الضلال = حقندن صوکره ضالادن باشقه نه وار ؟)

تورکچی - اسلامچی اخوانمزه خالصانه نصیحتمز بودر . هوای عصیبتله کوزلری قارارمش اولان عرب اخوانمزه ده سویله جکمز بودر . لکن بونلرک شو مزیت و حقارینی انکار ایتمه لمکه یادمفاخر لرینی دور اسلامک اوتنه سنه صیچر اتمادیلر . و نه ابولهب ایله ، نه ابوجهل ایله ، نه ده سیف ذی یزن ایله افتخار ایتمکی هنوز عقللرینه کتیرمه دکری کی اعیاد جاهلیه دن هیچ بری طومانی خاطر لرینه کتیر میوزلر .

عصیبت قومیه طرفدار لغنی فکر اسلامی ایله نالیف ایدیورز قیاسنده بولونان اخوانمزه اولان اختلاف و نزاع مزنی تفصیل ایتم . عصیبت ترکیه ایله عصیبت اسلامییه ائتلاف مخیلنی بزم حوصله ادرا کمز آلتایور . عجبا دینمز بو دعوائی آچیقندن آچینه نهی ایتمشیدر ؟ معلومدرکه بز مسلمان قالدقجه باشمز شریعتنه باغلیدر . زیرا (واطیعوا الله واطیعوا الرسول)

بیورلمش . او حالده یننه بو او قودینمز آیتک بقیه سندن اولان (وان تنازعتم فی شیء فردوه الی الله والرسول = بر مسئله ده آرا کزده اختلاف و نزاع ظهور ایدرسه اومسئله بی کتاب الله و سنت رسول الله عرض ایدیکز) امر الهیسنه تبعاً بزده بومسئله ده دار کتاب وسنتنه نه وارد اولمش ایسه ذکر ایدمکه حکم عادل اودر . یننه تکرار ایدمکه بزم خلافت « تورکچی - اسلامچی » لرله در . یوقسه غایه دینی بی ترککه فدا ایدن لرله شیمدیلک هیچ بری بختمز یوق .

بین المسلمین روابط اجتماعیه تمنی آتان قانون اساسی اسلام « انما المؤمنون اخوة = (بوتون) مسلمانلر قارداشدن باشقه برشی دکدر . » کلام الهی سیدر . بودستور معظه کوره رایت توحید آلتنه کیرن ، رسول کریم امی بی (صلی الله علیه وسلم) تصدیق ایدن بوتون مؤمنلر قارداشدر . بو اخوت دینی حضرت انسک روایت ایتمدیکی (لایؤمن احدکم حتی یحب لآخیه ما یحب لنفسه = هیچ بریکز (دین) قارداشی ایچون کندی نفسی ایچون حصولنی سودیکی شینک حصولنی ایسته مه دیکه ایمان ایتش اولماز . - بخاری) و ابوهریره نک روایت ایتمدیکی (والذی نفسی بیده لایؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من والده وولده = نفسی ید قدر تنده طوتان الله قسم ایدمکه هیچ بریکز ، بن اوکا پدرندن ده ، اولادندن ده ده سوکیلی اولماز ده ایمان ایتش اولماز - بخاری) کی احادیث کتیره به نظر اخوت اسلامییه اخوت نسبه دن ، و بطریق اولی اخوت قومیه دن اقوادر . بو کی نصوص جلیله عرب ، عجم ، دائرة ناجیه اسلامه داخل اولان بالمله افلا و ام آراسنده محبت شدید ایله مزوج بر مساوات = ده قارداشلق درجه سنده بر مساوات ایستدر . بر مسلمانک اک بو یوک دردی آناسی ، باباسی ، قان قارداشی دکل ، دین قارداش لری ، جماعت اسلامییه اولمق کرکدر . ترمدینک روایت ایتمدیکی (ان الله تعالی لایجمع امتی علی ضلالة و یدالله علی الجماعه من شد شدالی النار = الله تعالی امتی ضلالت اوزره جمع ایتمز یدالله جماعتک اوزرنده در . هر کیم یالکز باشنه آریلیرسه جهنمه کیتیمک اوزره آریلیر) حدیث شریفی ایله عبدالله بن احمدک زواننده مذکور اولان (الجماعه رحمة و الفرقة عذاب = جماعت رحمتدر . آریلق ، تفرقه ایسه عذابدر) و حاکمک عبدالله بن عمر طریقله روایت ایتمدیکی (من خرج من الجماعه قید شبر فقد خاع ربة الاسلام = هر کیم جماعتدن برقاریش آریلرسه ربة الاسلامی بوینندن آتمش اولور) و طبرانیک معقل بن یسار طریقله روایت ایتمدیکی (من فرق فایس منا = هر کیم تفریق ایدرسه یعنی تفرقه چیقاریرسه بزدن دکدر) حدیث شریف لری مسلمانلرک کلمه واحده اوزره ، کندیلرینه کوستریلن غایه واحده اوزرینه اجتماع لرینی ، یکدیگدرن هیچ بروسیله و بهانه ایله آریلما لرینی ناصل تا کیدایدیورسه ؛ امام حاکمک ابن مسعوددن روایه مستدرکنه درج ایتمدیکی (من اصبح وهمه غیر الله فلیس من الله ومن اصبح لایهم بالمسلمین فلیس منهم = هر کیمک تاسه سی ، قاینوسی اللهمک غیری اولمش اولورسه اونک الله ایله نسبتی یوقدر . کذلک هر کیم مسلمانلرک حال و شمانی کندینه قاینو ،

بورونلرنده توتوب طورورکن فیض اسلام ایله کچمش ماجرالی قبر
نسیانه کومدیلر ، وهرایکی طرف رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نصرتدن
باشقه برامل آردنده قوشماز اولدیلر . بدر محاربه سنده مشرکین قریش
اردوسنک رؤسایله مهاجرینک اکثری اوزاق یاقین اقربا ایدیلر .
حضرت رسول اکرمک عموجهسی عباس ، قاین برادری نوفل ، دها
برجوق اقاربی دشمن اردوسنده ایدی . حضرت علی المرتضی برادری
عقیلک اردوکاهنه قیلیج صاللا یور ، حضرت عمر اقرباسنی ، حضرت
ابوبکر الصدیق اوغلی عبدالرحمنی قتل ایتمک اوزره آرابورلردی . وهلم
جرأ . عصیت اسلامیة عصیت قومیهی اریتمسه بویله شیر ناصل
بایلابیلیر ؟

دیگر برآیت کریمهده حق تعالی بزه : (واطیعوا الله ورسوله ولا
تنازعوا فتشولوا وتذهب ریحکم = ... الله ورسوله اطاعت ایدیکز .
برده آراکزده نزاع چبقاروبده گوشه میسکز (یعنی قلنکزه قورقودوشمه
سون و اوزرکزدن باد نصرت کسلیمه سون) بویوربور . هیج شبه من
یوقدرکه امت آراسندن چیقان ندای نزاع وشقاق برندای بومشآ مندر .
بوندانک اک مؤثرلرندن ، جاهلرک قلوبنده الکیزاده جای قبول کورلرندن
بری ده البته عصیت جنسیه وقومیه دعائتک آواز تفرقه سیدر . زیر اعصیت
دین ایچون اولسون ، جنس ایچون اولسون هر حالده طالتی بر شیدر .
مات اسلامیة عصیت قومیه شربت زهر آکیننی ایچنجه البته فلاح بولماز .
او حالده جاددن چیقمنه ، سورودن ، جماعتدن آیرلغه کز . سورودن
آیریلان قویونی قورد قاپار . جاده اللهک ، رسول اللهک بزه کوستردیکی
نورانی یولدر ، محجه بیضادر . سورو ، جماعتده کتاب اللهک ، سنت
رسول اللهک محبت دینه ایله تربیه ایتدیکنی جماعت کبرای اسلامیة در .
(وان هذا صراطی مستقیماً فاتبعوه ولا تتبعوا السبل فتفرق بکم عن سبیلہ
ذلکم وصاکم به لعلکم تتقون = ... (الله تعالی حضرتلری) ایشته بونم
طوس طوغرو یولدر دیبور . او حالده اوکا تبعیت ایدیکز . دیگر (ضلالت
بدعت وشبهه) یولرینه صابوب (وآنک یولندن چیقوب) ده آیری آیری
یولرده سرکردان اولمایکز . ایشته الله سزه بونی توصیه ایتشددر . تاکه
« متابعت ایدرک اللهین صاقیر » متقی اولاسکز .) آیت کریمهسی
منطوق منیفنجه اللهک نور شریعتله تنویر ایتدیکنی بویوک جاده دن آیرلغه
قطعیاً مساع یوقدر . آیت کریمه نک ترکیه مآلنده اشارت ایتدیکمز
ضلالت تفسیری ابن عباسک ، بدعت وشبهه تفسیری تلیدی مجاهدکدر .
قتاده بو آیت کریمه نک تفسیرنده « اعلموا انما السبیل سبیل واحد جماعه
الهدی ومصیره الجنة وان ابلیس اشترع سبلاً متفرقة جماعها الضلالة
ومصیرها النار » یعنی « بیلککزکه یول بر تک یولدرکه بوتون انواع
هدایتک اجتماعکایددر . بو یولک وراجنی برده جنتدر . ابلیسده بر
چوق طاغنیق یولر آچمشدرکه بوتون انواع ضلالتی احتوا ایدر . بو
یولرک واره جنی بر جهنمدر . » دیبور . احمد بن حنبل ، عبد بن حمید ،
نسائی ، ابن المنذر ، ابن ابی حاتم ، ابن مردویه ، حاکم طریققریلله ابن
مسعوددن روایت ایدلدیکنه کوره بر کون رسول الله صلی الله علیه وسلم

تاسه ایدینمز اولورسه اولردن دکدر (حدیث شریفی ده مسلمانلرک
یکدیگره ناصل صیم صیقی بایشمق لازم کله جکنی اویله جه کسوب آتیور . جمعه نک ،
شرطنی مستجمع اولان هر مکلف اوزرینه فرض ، اوقات خمسهده جماعته
ملازمتک سنت مؤکده و بعض مذاهبه کوره کذا فرض اولماسی ؛ مسجد
قومشوسنک مسجدهده جماعتله ادای صلات ایله مکلف طومولماسی ؛ سنهده
برکره اقطار بمیدهده متفرق اولان مسلمانلرک عرفانده اجتماعی کبی
احکام شرعیه نک ضمننده کی حکم ومصالح اوقدر معلوم ، اوقدر چوق
سویلمشدرکه تکراری دیکه یلره اوصالح ویرردیه قورقیورم .

الحاصل جماعت ، هپ جماعت ! دین اسلامک عمده سیاست دنیویهسی ،
وسیله نجات اخرویسی هپ جماعتدر . ترمذی عبدالله بن عمر دن
روایت ایدرکه بر کون پدری حضرت فاروق اعظم جایهده خطبهیه
چیقوب شو سوزلری سویله مش : [یا ایها الناس انی قمت فیکم کقام
رسول الله صلی الله علیه وسلم فینا فقال اوصیکم باصحابی ثم الذین یلونهم
ثم الذین یلونهم ثم یفشوا الکذب حتی یخاف الرجل ولا یتحلف ویشهد الشاهد
ولا یتشهد الا لایحون رجل باسرة الا کان نالهما الشیطان علیکم بالجماعة وایاکم
والفرقة فان الشیطان مع الواحد وهو من الاثنین ابعدهن اراد بمجوحة الجنة
فلیزم الجماعة من سرتنه حسنته وساءته سیئته فذلکم المؤمن = ایها الناس ،
رسول الله صلی الله علیه وسلم بزم ایچمزده ناصل خطبهیه طوردی ایسه بنده
شیمدی سزک ایچکزده اویله جه خطبهیه طوردیورم . رسول الله صلی الله
علیه وسلم شویله بویورمشدی : اصحابه ، دها صوکره اولردن صوکره
کله جکلره (که تابعیندر) ، دها صوکرهده بونلردن صوکره کله جکلره
(که تبع تابعیندر) محبت و رعایتی و ادای حقوقی سزه توصیه ایدرم .
اونلرک دورندن صوکره یالان چوغالاجق . او درجهدهده که بر آدمه بین
ویرله دیکی حالده بین ایده جک ، بر آدم شاهدکی طلب ایدله دیکی حالده
شاهدکیه قالیقشاجقدر . ایجه قولاق ویرک . هیج بر ارکک بر قادینه
باش باشه یالککز قالمسون که او چنجیلاری البته شیطاندر . جماعتدن آیرلماکمز .
افتراقدن صاقینکمز . زیرا شیطان یالککز قالان ایله برابردر . ایکی کشیدن
ایسه براز دها اوزاق قالیر . جنتک تا اورتی یرینی قازانق ایستمن جماعته
ملازمت ایتسون . هر کیمی حسنهسی سویندیریر ، سیئهسی محزون ایدزسه
ایشته بیلککزکه او مؤمندر .)

صدر اسلام تاریخی آچلم [۱] بری مضری ، دیگرکی
قحطانی اولان مهاجرین ایله انصارک (رضوان الله علیهم اجمعین) امر
جلیل رسالتنهای ایله ناصل قارداش اولدقلرینی کوروروز . بو مؤاخات
قصهسی اوقویانلرک کوزلرینی یاشار تمامق قابل دکل . انصارک ایکی قبیلهسی ،
ایکی قارداش اولادی اولان اوس ایله خزرج آرارلرنده تمادی ایدن
- بر قوله کوره - یوز بکرمی سنهک بر قتالندن صوکره وحتی هجرت
نبویه دن آز اول « حرب بعامت » ده دوکدکاری قانلرک قوقولری هنوز

[۱] مستشرق « لئون قاهون » ک جنکیز حقهده یازدیغی ستایشنامه لری
ازبرله مه مک بررکه اوقدر ضرر ویرمز ایسده هر حالده صدر اسلام تاریخی ،
باخصوص سیرجیلله نبویه بی حافظه سنه نقش ایتمهسی الزمدر .

افدمز مبارك اللربله يره بر چيز كى چيزوب (هذا سبيل الله مستقيماً = ايشته بو ، اللهم طوس طوعرو يوليدر) بو يوردقن صوكره او چيز كينك صاغنده صولنده ديكر بر چوق چيز كيلر دها چيز مشلر . صوكره (وهده السبل ليس منها سبل الا عايه شيطان يدعو اليه = بولنده اوته كى يولر درر . ايجلرندن هيچ بر يول يوقدر كه اوزرنده او كا دعوت ايدر بر شيطان اوظورماسون) بو يورمش و (وان هذا صراطى مستقيماً) آيت كريمه سنى تلاوت ايله مشدر . بو حديث شريفى بو كاپك ياقين الفاظ ايله بالاده ذكرى كچن محدثلك بعضا لربله ابن ماجه جابر بن عبدالله طريقه ده روايت ايد يورلر .

بزي تفرقن نهى ايدن آيات كريمه دن برى ده (واعتصموا بحبل الله جميعاً ولا تفرقوا) آيت كريمه سيدر كه سبب نزولى موضوع بحتمز ايجون جالب عبرتدر .

ايام عربيه واقف اولانلر دور جاهليتده اوس ايله خزر ج بيننده كى منافسه ومخاصمه نك درجه شدتى بييرلر . بعثتن اول بو ايكي قارداش اولادى ينه يكديكره قارشى سلاح تشهير ايتمش و « بعثت » ديلان يردده قانلى بر محاربون صوكره عقد مصالحه ايت مشلردى . حتى عقبه اولى بعثتن صوكره فخر كاشات افدمز حضرتلرى انصار ايله برابر مدينه يي تشرريف ايتك آرزوسنى اظهار بو يور مشلردى ده يكي ايمان ايدن اوزوات كرام : « يارسول الله ، قومز هنوز حرب وقتال اوزره درلر . بو حال ايله تشرريف بو يور ورسه كز قورقارز كه آرزوى شريفلى حاصل اولماز . » ديهرك سنه آتبه ده بولوشمغه سوز وير مشلردى .

ايرته سنى سنه اوس ايله خزر جدن يمش ايكي كشي ايكنجى دفعه عقبه ده بيعت ايتديلر . وحقك رسول معظمنى جانلر يله ، ماللر يله كنديلر ينى و اولاد و عياللر ينى ناصل مدافعه ايدرلر سه اويله جه مدافعه ايدجك كرى تعهد ايتديلر . اوسنه ايجنده هجرت سنيه وقوعه كلدى . اوس ايله خزر ج آراسنده آرتق دشمنق قلماش ، طرف باريدن جاهل سنه « انصار » عنوان ميجلى ويرلشدى . انصار مهاجرين ايله ده قارداش اولديلر . مسلمانلر ك بو يكو جوديسنى چكهمين مدينه يهوديلرى يكي دوست اولان بو اسكى دشمنلرى بر برينه دوشورمك ايجون وسيله جو ايديلر . كفر جاهليت ايجنده صاقل اغارمش شاس بن قيس نامنده برير حسود بر كون اصحاب رسول الله دن اوس ايله خزر جه منسوب بر قاج كنجى بر مجاسده بك صميمى ومحبت فزا بر صحبت قوبولمش كورور . بو كاجى صقيير . ابناء قبيله نك (يعنى اوس ايله خزر جك) بينلر نده كى عداوى ترك ايدرك بويله يكو جود اولماسى البته بزم بوراده بيشان قرارمى تارمار ايدر ديهرك ياننده بولنان بر كنج يهودى يه : « كيت آزالر نده بولون . بعثت حربى ، اوندن اولكى محاربه لرى خاطر لرينه كتير . بو محاربه لره دائر شاعرلرينك يكديكرى حقنده سويلش اولدقلى شعردن ده بر طاقم شيلراوقوا ! » ديهه نبيه ايدر . بو كنج يهودى كار آزموده اختيارك تصور ايتديكى ملبعتى حرفياً تطبيق ايدر . بونك اوزرينه انصار كنجلرينك طامارلر نده كى حس تفاخر غايان ايدر .

تفاخر تنازعه منتجر اولور . طرفيندن هر برى ديكرى حقنده شاعرلرينك وقتيله سويله مش اولدينى شعرلرى يادايدر . عرق حيتلرى نبضان ايدر . ديكرن سو كوشمه باشلار . نهايت برى اوسدن ، ديكرى خزر جدن ايكي كنج مشاجر نك ويرديكى حدثله ديز اوستى قالفارق بر برينه آغير سوزلر سويلرلر . سوز آراسنده برى اوتنه كنه : « ايترسه كز اسكيسى كى حربى نازلرلر » دير . او بر طرفده : « هاى هاى ! دير . هر ايكي فرقه منازعه نك ويرديكى عمى غضبه : « هايدك ، سلاح باشنه ! شيرك خار جنده ، « حره » ده بولوشالم . » ديرلر . غوغا مجلس خار جنده . كيلر ده سرايت ايدرك اوسيلر بر طرفده ، خزر جيلر بر طرفده اولق اوزره ووروشمغه كيدرلر . بركت ويرسون كه حادثه يى جناب رسالتاب افدمز وقتنده خبر آلوب امداده يتيشيرلر . در حال نزد مقدر نده كى مهاجرين ايله بر لكده محل وقوعه يى تشرريف بو يور ورق همان جنك ايتك اوزره اولان صفوف مقاتلينه شويله خطاب ايدرلر : [يا معشر المسلمين ، الله الله ، ابدعوى الجاهلية وان اباين اظهركم بعد اذ هداكم الله الى الاسلام واكرمكم به و قطع به عنكم امر الجاهلية واستنقذكم به من الكفر والفسق به بينكم ترجعون الى ما كنتم عليه كفارا = اى معشر مسلمين ، الله الله صايقنك ، الله الله صايقنك ! بن هنوز آرا كزده ايكن ، باخصوص الله تعالى سزه طريق اسلامى كوستردكدن ، سزى اسلام ايله تكريم ايتدكدن ، اسلام سايه سنده سزده كى جاهليت حاللرينه نهايت ويردكدن ، اسلام سايه سنده سزى كفردن قور تاردقن ، اسلام سايه سنده آرا كزى بولدقن صوكره دعواى جاهليتله اسكى حال كز اولان كفره مى رجوع ايد يورسكز ؟] فصل الخطاب نبوى هر ايكي طرفك عقلنى در حال باشلرينه كتير ير . يابدقلى ايشك تسويل شيطانى وكيد اعدا اثرى اولديغى آكلارلر . همان سلاحلرى اللرندن آتارلر . ويشلى كوزلر له بر برندن نياز عفو ايدرك صار ماشيرلر .

متعاقباً شو آيات كريمه نازل اولور :

(يا ايها الذين امنوا ان تطيعوا فريقا من الذين اوتوا الكتاب يردوكم بعد ايمانكم كافرين وكيف تكفرون و اتم تتلى عليكم آيات الله و فيكم رسوله و من يعصم بالله فقد هدى الى صراط مستقيم يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن الا و اتم مسلمون واعتصموا بحبل الله جميعاً ولا تفرقوا و اذكروا نعمه الله عليكم اذ كنتم اعداء فالف بين قلوبكم فاصبحتم بنعمته اخوانا و كنتم على شفا حفرة من النار فانقذكم منها كذلك يبين الله لكم آياته لعلكم تهتدون) .

بو دورت آيت كريمه نك مال منيفلر ينى آبرى آبرى سويليهم : برنجينك مالى : « اى ايمان ايدنلر ، (سزدن اول) كنديلرينه كتاب نازل اولانلر دن بر طاقينك (يعنى بو وقعنه مناسبتيله يهوديلر ك) سوزي ديكر شه كز سزى مؤمن اولدقن صوكره ينه كافر قيلارلر . بو آيت كريمه دن موضوعمه متعلق ايكي شى آكلايا بيلورز : برى اهل كتابك هر ديديكنه اطاعت ، هر نظريه لرى قبول جا زدكدر . بناء عليه تور كيجلر ك دعواى جنسيت اوزر و با اجتماعياته حاكم اولديغى كى

خطبه سنده ده : « ای ناس ، طاعتدن ، جاغدن آیرلایکنز . اللهم ، یا بيشك دیدیکی حبل الله بونلردر . » دیمشدر . ابوالعالیه حبل اللهی « اخلاص » ایله ، قتاده « اللهم عهدی ، اللهم امری » ایله ، ابن زید « اسلام » ایله تفسیر ایدیلور .

بر آز دوشونسنهک هپسنگ معناسی بریره واریر . نته کیم ابوسعید خدریدن روایت اولوندیغنه کوره رسول الله صلی الله علیه وسلم بونک تفسیرنده (کتاب الله هو الحبل الممدود من السماء الى الارض = سمان ارضه اوزادیلان حبل یعنی واسطه نجات کتاب اللهدر .) بویورمش اولدقلری کبی ابوشریح خزاعی طریقهدده (ان هذا القران سبب طرفه بیدالله و طرفه بایدیکم فتمسکوا به فانکم لن تضلوا وان تضلوا بعده ابدان = شبهه یوقدرکه بوقرآن براوجی یداللهده ، دیگر اوجی سزک الکزدر اولان نجات وسلامت خلاطیدر . ارحله اوکا تمسک ایدیکز که آندن صوکره ابدیان یولی شاشیراسکنز ، نهده کیمسه نک یولی شاشیرتاسکنز) ، زید بن ارقم طریقهدده برخطبهده (انی تارک فیکم کتاب الله هو حبل الله من اتبعه کان علی الهدی ومن ترکه کان علی الضلالة = بن سزه کتاب اللهی براقیورم که حبل اللهدر . کیم اوکا متابعت ایدرسه هدایت ، کیم آنی ترک ایدرسه ضلالت اوزره اولور) بویوردقلری روایت ایدلمشدر .

کور یورسکنز که بزه توصیه ایدیلن شی هپ کتاب الله تمسکدر . جاغدن آیرلایمقدر . رابطه اسلامی تقویهدر . کور یورسکنز که رابطه جنسیت بنای دینک اک قوی تم طاشلری اولمق نعمته مظهر اولان انصار کرامی نه حاله کتیرمش . آرتق عصیت قومیه نک ، صاغنی صولنی فرق ایتمکن عاجز ، دین و ایماندن یخبر جاهلر مزده نه کبی تأثیرات مدهشه براقجغنی تأمل ایدیکز .

صدراسلامده جریان ایتش بروقه ده نقل ایدیم که « منافقون » سورده جلیله سنک سبب نزولی اولمشدر :

اهل سیرک روایتنه کوره جناب رسالتآب سفره چیقده صاحب کرامک اغنیاسی فقرای اصحابک امر اطعامنی درعهده ایدرک فخر کائنات اقدمزک رفاقتنده بولونورلرمش . بدایت اسلامده ایسه معلومدرکه بو اغنیای علی الاکثر انصاردن ایدیلر . غزواتک برنده (غالباً بنی المصطلق غزوه سی) اوردو قوندیغنی صیراده قویو باشنده مهاجرینک آدملرندن بری ایله انصارک آدملرندن بری بیننده دوه صووارمق یوزندن نزاع چیقار . مهاجرنی انصارینی دوکر . انصاری درحال - عرب عادت قدیمه سی اوزره - « یاللانصار! » یعنی « نروده سکنز ، ای انصار! » ، مهاجرنی ده : « یاللمهاجرین! » یعنی « نروده سکنز ، ای مهاجرین! » دییه استمداد ایدرلر . رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بوندانی ایشیدنجه : « ما بال دعوی الجاهلیة ؟ » یعنی « بو ایشیتدیکم جاهلیت دعواسی نه اولیور؟ » دییه صورارلر . « برشی دکل ، بر مهاجرنی چوجوق ایله بر انصاری چوجوق دوکوشمشلر » جوانی آنجه : « دعوها فانها منتنة = بویله سوزی براقکنز . زیرا بوچیرکین ، متعفن برشیدر » بویورورلر . مسلمک روایتنده حضرت

بزدهده حاکم اولمالیدر دیمه سی باطلدر . دیگرنی شرعک رد ایتدیکی بر دعوی ، (بر مفکوره) اوغورنده معاذالله تعالی بر : مزه کیرنجه به قدر ایشی ایلری کوتورورسک دائره کفره کیرمک قورقوسی واردر .

ایکنجینک مالی : « برده آرا کزده اللهم آیات کریمه سی تلاوت ایدیلوب طورورکن ، رسول الله ایچکزده طوروب طورورکن سزناصل کفر ایدرسکنز ؟ هر کیم الله (ایمان ایدرک آکا) صیم صیقی یا بیشیرسه ، آکا اعتصام ایدرسه ایشته او ، کندیسنه طوغرو یول کوسترلمش کیمسه اولمش اولور .

« الله اعتصام » ابن جریجه کوره « الله ایمان ایتک » در . ابوالعالیه به کوره ایسه « الله کوونمک » در .

قتاده رضی الله عنه بو آیت کریمه نک تفسیرنده دیسورکه : « ایشته هر طرفدن کورونور ، آشکار ایکی علم : بری نبی الله ، دیگرنی کتاب الله . نبی الله علیه الصلاة والسلام کیدی ، کتدی . کتاب اللهی ایسه الله تعالی حضرتلری رحمت و نعمت اولمق اوزره سزک الکزده براقدی . حلالی ، حرامی ، طاعتی ، معصیتی اونده مذکوردر . »

بوکا علاوه دیرم که قتاده دن صوکره تابعین ایله تبع تابعین حضراتی اوصافق ، بیامق بیامز برعزم و جهاد سایه سنده سنت رسول اللهی ده ذات پاک پیغمبری ایچمزده یاشایورمش کبی برحس اطمنان ویره جک وجه ایله طولیلا دیلر . شیمدی کتاب اللهده ، رسول اللهده یا نمزده دیمکدر . اسلامک کیزلی ، قاباقلی هیج برشیئی قالمشدر . مسلمان دینی آشکاردر . بناء علیه هر مسئله حادثه نی قبول ایتدن اول برکه کتاب الله ، سنت رسول الله عرض ایتک مسلمانلرک وظیفه سیدر . قومیت دعواسی ده اومسائل محدثدن بریدر .

اوچنجی ایله دردنجینک مالاری : « ای ایمان ایدنلر . اللهم ناصل صاقینمق یاراشیرسه اویله جه ، حقیله صاقینکنز . و (بو اتقا سایه سنده) آنحق و آنحق مسلم اولارق اولکنز . کذلک طولی اولارق حبل الله یا بیشوب بربرکزدن آیرلیکنز . الله عظیم الشانک او بویوک نعمتی خاطر . کزدن چیقارمیکز که سز (بر برنی اولدورور ، قویسی ضعیفی بیر) دشمن ایکن (سایه اسلامده) قبلرکزی باریشدیردی ده اونک سایه لطف و نعمتنده قارداش اولیور دیکز . آتش چوقورینک (جهنمک) تا کنارینه قدر سوروکلنوب کلشکن سزی او آتشدن او قورتاردی . ایشته الله تعالی سزه ایتلری بویله آپ آجیق کوسترورکه طوغرو یولی بولاسکنز . » « حبل الله » ابن مسعودک طرق مختلفه دن معلوم اولان تفسیرینه کوره « قرآن » اولدنی کبی شعبی طریقندن ثابت اولدیغنه کوره « جماعت » در . ابن مسعود (رضی الله عنه) بردفه : « بویول ، باشنده شیطانلر طوران بریولدر . اوراده کی شیطانلر طوغرو یولی شاشیرتمق ایچون ای اللهم قوی ! بری کل ، طوغرو یول بوراسیدر ، دییه ندا ایدرلر . سزایسه حبل الله ایله اعتصام ایدرک . زیرا حبل الله قرآندر . » دیدیکی کبی بر

فرق غایبی آکلایورز . نائماً جبل الہی بہ تمسک ، تربیۃ اسلامیہ نک مسلمانی رسول اللہ ، دین رسول اللہ نصرت بابت نہ کبی فداکار . لقلرہ سوق ایدہ بیلدیکی کورولور . جنسیت تربیہ سی ایسہ اسلامیت قدر مجرد بر غایۃ علویہ کوزہ تہمیہ جکی ایچون مادیات و منافع ایلہ مقیددر . قومندن بر منفعت عاجلہ کورہ مینلری خیانتدن منع ایدہ من . رابعاً رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم افدمزک چو جو قمر لسانندن صادر اولان بوسوزی « منتہ » ، دیگر بر روایتہ کورہ « خیتہ » وصفیلہ یاد بویوردقلری نظر دقتمز ی جلب ایدر . بو حدیث مناسبتیلہ شیخ الاسلام ابن تیمیۃ الحرانی « اقتضاء الصراط المستقیم » نام کتابندہ « یالانصار » ایلہ « یاللمہاجرین » نداسندن بحث ایدر کن دیورکہ :

« بومہاجرین وانصار اسملری کتاب وسنتندہ وارد اولش ایکی اسم شرعیدر . حق تعالی بزہ ناصل « مسلمین » نامنی ویرمش ایسہ بوذوات کرامتدہ او اسملری ویرمشدر . بر کیمسہ نک مہاجرینہ ، انصارہ انسانیدہ قبائل وامصارہ انتساب کبی مجرد تعریف قصیدیلہ ایدیلن بر انتساب مباح قیلندن اولیابوب اللہ ایلہ رسولی عندندہ محمود و مستحسن برانتسابدر . بویلہ ایکن غلام انصاری ایلہ غلام مہاجری بو مبارک اسملری استمداد وانتصارہ وسیلہ اتخاذ ایدنجہ بونی بنی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ناخوش کورہ رک « دعوی جاہلیت » دیہ تسمیہ ایتدی . او قدر ناخوش کوردی کہ بونام ایلہ چاغیریشانلرک ایکی چو جو قودن عبارت اولدیغنی و جماعتک بوندہ هیچ بر دخلی اولمادیغنی ایضاحہ لزوم کورولدی . بونک اوزرینہ طرف عالی رسالتپناہیدن ظالمکدہ ، مظلومک اعانہ سی امر اولوندی کہ محذورک ، اہل جاہلیت عادت اوزرہ بر کیمسہ نک صورت مطلقہدہ کندی طائفہ سی حقندہ تعصب کوسترمہ سندہ اولدیغنی آکلایسولون . یوقسہ کندی طائفہ سندہ حق اوزرہ نصرت ایتک مستحسندر . یرینہ کورہ واجب و یا مستحیدر . »

بورایہ قدر ویردیکنز ایضاحاتدن کتاب اللہ اعتصامک ، جماعت اسلامیہ (قومیہ دکل) صیم صیقی یا پشمانک وحس قومی بی حس اسلامی ایچندہ اریتمہ نک وجوبی وسواد اعظم مسلمیندن - تعصب جاہلیتہ - ولوادنی بروصف ایلہ افتراقی مشعر خصوصاتک عدم جوازی کافی درجہدہ ثابت اولمشدر ظن ایدہ رم . بوندن سوکرہ طوغرودن طوغرویہ عصیبت مذمومہ قومیہ ، آبا واجداد ایلہ افتخارہ تعلق ایدن آیات واحادیثی ذکر ایدلم کہ شہیہ ، ترده ذرہ جہ محل قالماسون .

بونک ایچون ہر شیدن اول چو جو قمر مزک محلہ مکتبندہ ایکن از برلہ دکری (الہاکم التکائر) سورہ جلیلہ سنی خاطر لاقم ایستہ رم . حق تعالی حضرتلرینک بزہ فرمانی شودر :

(الہاکم التکائر حتی زرم المقابر) مقابرہ وارنجیہ قدر حسب ونسبہ تفاخر سزی اوایلادی طوردی . (کلاسوف تعلمون) یا ! اویلہ می ؟ سز قبرہ کیرنجہ بوتفاخرک نہ دیمک اولدیغنی آکلار سکز . (ثم کلا سوف تعلمون) اویلہ می ؟ سز قبرلر کزدن میدان عرصاتہ چیقنجه بونک نہ دیمک اولدیغنی آکلار سکز . (کلا لو تعلمون علم یقین لآرون الجحیم) بوندن واز کچک . سز اکر علم یقین ایلہ بیلسہ کز آکلار سکز کہ ہر حالہ جحیمی حق یقین کورہ جکسکز . (ثم لآرونہا عین یقین) ینہ تکرار ایدہ رم کہ یوم قیامتدہ جحیمی البتہ عین یقین

رسالتآب افدمزک (لا بأس ولینصر الرجل اخاه ظلماً ومظلوما ان كان ظلماً فاینہ فانه لہ نصر وان كان مظلوما فلینصره = باس یوق ، انسان قارداشنہ ظالم ایکن دہ مظلوم ایکن دہ یاردم ایتہ لیدر . اکر ظالم ایسہ اونی منع ایتسون کہ بو ، اوکا نصرتدر . اکر مظلوم ایسہ یاردم ایتسون .) زیادہ سی دہ واردر . صورت ظاہر دہ زمرة انصاردن کورونن عبداللہ بن ابی بن ابی سلول مسئلہ نک سایۃ فیض اسلامدہ بویلہ قولایجہ جق باصدیرلدیغنیہ عادتاً جانی صیقیلیر . وزید بن ارقم دہ داخل اولدیغنی حالہ انصاردن بر قاق ذاتک حضورندہ : « بونلر بزم علیہم زہ تداعیمی ایدیورلر ؟ بونی دہ می کوردک ؟ دیمک کہ قوم وقیلہ سی اولمایان عاجز کیمسلر ہم قوم وقیلہ مہ غلبہ ایتدیلر . بوذلتہ نہ دن قاتلانور سکز ؟ رسول اللہک اطرافندہ اولانلرہ اتفاق ایتیمکز . اونلری آج براقکز کہ باشندن طاغیلسونلر . واللہ مدینہ یہ دونرسہک عزیز وقوی اولانمز کیم ایسہ ذلیل وضعیف اولانی اورادن چیقاراجتددر » کبی ذات رسالتپناہی حقندہ تہدید ترضمن ایدن سوزلرلہ ذکرندن بالضرورہ صرف نظر ایدہ جکمز بی ادبانہ دیگر سوزلر سویلر . زید بن ارقم سعد بن عبادہ یہ ، عمو جہ سنہ ایشی خبر ویریر . اونلر دہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم حضرتلرینی وقعدن آکاہ ایدرلر . عبداللہ بن ابی چاغیر یلیر . ایمان مغلظہ ایلہ زیدی تکذیب ایدہ رک محجوب ایدر . لکن سورہ شریفہ نک نزولی ایشی تماماً میدانہ چیقاریر . حضرت عمر بو منافقی اولدورمک اوزرہ سلاحلانیلیر . و طرف رسالتدن منع ایدیلیر . بومنی انصار ایلہ مہاجرین آراسندہ بر قیرغینلق حصولنہ میدان ویرمہ مک ملا - حظہ سنہ حمل ایدہ رک معاذی قتانیہ مأمور بویورمہ لرینی نیاز ایدر . حتی بر روایتہ کورہ عبداللہک اوغلی خباب - نام دیگر یینہ عبداللہ - حضورہ کلوب بالآخرہ قصاص ودیت دعواسنہ محل قالماق ایچون باباسنی بالذات قتل ایتک اوزرہ عرض خدمت ایدر . بونلرک محلہ سنہ : « محمد اصحابی اولدور یور دیدیر تم » بویورولور . چوق کچمز ، مدینہ یہ عودت بویورولور . مدینہ یہ بر قوناق محلہ وارنجہ باباسنک حضرت رسول اللہ ایتدیکی معاملہ ناسزانی بردورلو ہضم ایدہ مین عبداللہ بن عبداللہ ایلرودہ بولونان . باباسنک مہاجرینی طوتار . قیلیجنی صیریر . « واللہ ، کندی کک ذلیل ، رسول اللہک عزیز اولدیغنی علی ملا الناس اقرار ایتہدکجہ سنی مدینہ یہ صوقام » دیر . و بو اقراری باباسنہ جبراً ایتدیریر .

بو وقعدن وجوہ استفادہ من چوقدر : اولاحیت جاہلیہ وعصیبت قومیہ نفوس بشریہ دہ پک جزئی ، پک اہمیتسز وسائل ایلہ آلولنہ بیلہ جک امراض مضمردن ایمش . بو وقعدنک بر باشلانغیجنہ ، بردہ سوکنہ باقک ، ایش زردن نرہ یہ وارا بیلیرمش آکلایسولیر . بناء علیہ بو طویغوی اویوشدوروب ابعداغایاتی کوزلہ مین حسیات علویۃ اسلامیہ بی آنک یرینہ اقامہ ایتک ، روحک دہا واسع بر ساحۃ کمال ایچندہ پرواز ایتہمی ایچون اوکا دنیا و آخرتی شامل بر ساحۃ جولان آحق لازمدر . ثانیاً بر منافق بابا ایلہ مؤمن اولاد آراسندہ کی

مسلم نذر قارداشدر لر. هیچ برینک دیکری اوزرینه فضل و رجحانی یوقدر. مکرکه تقوی ایله اوله) ، کذلک حضرت عایشه نك روایت ایتدیکی دیکر بر حدیث شریفه ده : (ما عجب رسول الله صلی الله علیه وسلم نبی من الدنیا و الا عجبه احد قط الا ذو تقوی = دنیا به دایر هیچ برشی رسول الله صلی الله علیه وسلم ک خوشنه کیتمش دکدر . کذلک تقوی صاحبندن باشقه هیچ بر کیمسه آنک خوشنه کیتمش دکدر) ، کذلک مسلم ، ابوداود ، ترمذی ، نسائی ، ابن ماجه ، ابن حبان ، حاکم کبی اجله رجال حدیثک تخریج ایتدیکی اوزون بر حدیثه ده : (من ابطاء به عمله لم یسرعه به نسبه — شهراه سعادتده هر کیمی عملی کری بر اقیسه نسبی ایلری کورمن) بویورولور .

کورولور که نسبک نزد الهیده بر قیمت معتد بهاسی یوقدر . انسان ایچون مفید برشی و ارسه اوده میزان حسناتی آغیرلاشدیراجق تقوادر ، اعمال صالحادر . اللهک سودیکبی بودر . انسابه اهمیت ویرلایکبی سومر . اللهک سودیکنه محبت ، بغض ایتدیکنه بغض ایتک مقتضای ایماندر . بوندن طولاییدر که تا چو جو قلمزندن اعتباراً بزه حب فی الله ایله بغض فی اللهی توصیه ایدر لر .

مؤمنلرک آنجق و آنجق قارداش اولدیغنی اعلان ایدن سوره حجر اتده کی (انما المؤمنون اخوة) آیت کریمه سنک بر آرز ایلریسندن او قویا جغمز آیت جلیله ایسه قرآن کریمه خاص اولان او بلاغت دلرباسیله دعوایی او قدر آچیق حل ایدیور که بر مسلمانانه باشقه درلو دوشونمکه مجال بر اقیور :

(یا ایها الناس انا خلقناکم من ذکر و انثی و جعلناکم شعوبا و قبائل لتعارفوا انا کریمکم عند الله اتقاکم ان الله علیم خیر)
مال شریفی : ای ناس ، بزسزی برارکک ایله برقادیندن یاراتدق . سزی آنجق طانیشاسکز ، بیلیشه سکز دییه شعوب و قبائله آیردق . (بوشعوب و قبائلک اهمیت و ارن ظن ایتیکز .) نزد الهیده اک کریمکز اک تقیکزدر . شهبه سز الله تعالی علیم و خیردر .

قبائلک نه دیمک اولدیغنی معلوم . شعوبده نسب بعیده منتهی اولان قبائلک هیئت مجموعه سیدر که بومعنایه بوکونکی استعمالزده « اقوام » دیدیکمز بویوک جمعیتلرده داخل اولور .

آیت کریمه بی حقیله تأمل ایدم : ندایی متعاقب حق تعالی جل شاننه بر آنادن ، بر بابادن کلدیکمز ی خبر ویر مکله بین البشر مساواتی ، کیمسه نك کیمسه اوزرینه نسب اعتباریله رجحانی اولامیه جغنی بیلدیریور . هر کس مساوی اولنجه او حلالده بونجه انسانلرک شعوب و قبائل مختلفه یه آیرمالر نده نه فائده وار ؟ هر بری کندی قومنه انساب ایدر که نوعاً بر خصوصیت اکتساب ایتمکه ، کندی قوم و قبیلله سیله او کونه رک وار لغنی غائب ایتمه که حق یوقمی ؟ خیر . بوکا حق یوق بویور بیلور . شعوب و قبائله آیرملق یالکز تعارف ایچوندر . هر کسک آدی انسان اولمقله طانیشمق ، بیلیشمک ممکن اولامیه جغنی کبی هر کسک یالکز کندی آدی ایله ، علم خاصی ایله معروف اولماسی — هر علم بر چوق اشخاص آراسنده بالضروره مشترک اولاجفندن — ینه بیلیشمکه ،

کورده جکسکز (ثم لتسألن یومئذ عن النعم) آندن سوکره البته او کون اللهک سزه احسان ایتدیکی نعمتلردن مسؤل اولاجقسکز [۱] .

ناصل ؟ وعید الهی مدهش دکلی ؟ بوسوره جلیله قبائل عربک (واز جمله بنی عبد مناف ایله بنی سهمک) یکدیگره قارشی بزم شرفی آبا واجدادمز دها چوقدر ، مالز دها چوقدر طرزنده قوروم صاتماری اوزرینه نازل اولمشدر . بومناسبتله برده حاکم ایله ابن ابی الدنیانک ابوهریره طریقیله روایت ایتدکلی شو حدیث شریفه باقم : (سیصیب امتی داء الائم الاشر و البطر و التکابر و التشاحن فی الدنیا و التبغاض و التحاسد حتی یكون البغی = بوماتمده بوندن اولکی امتلرک خسته لغنه طوتولاجق . بوخسته لقلر کفران نعمت ، شپاریقلق ، تکابریعی انساب و احساب ایله تفاخر ، دنیا ایچون یکدیگره دیدیشمه ، بربرینه بغض ایدیش ، یکدیگری قیصقانه در . بونلر اوله اوله نهایت حدی تجاوز ایدر لر — دیکر روایتده « ثم یكون الهرج » زیاده سنه نظراً — اوندن سوکره قارمه قاریشیق برقتال اولور .) کورولور که بنی و طغیانک ، دها سوکرده بلا موجب شرعی قتالک اسبابندن اولق اوزره تکابره تعداد ایدیلور . بو خسته لقلرک اساس بناسی ده بیلورز که تفاخر و تمایز ، قوروم صاتمق حسیدر . بوکونکی قومیت و جنسیت دعواسی ضمننده بویله قوروم صاتمق یوق ایسه حی علی الصلا !

لکن بوقدرله قالمه لم . صحایف قرآن کریمی برده آراشدیرالم :

سوره (مؤمنون) ده شوآیات کریمه یه تصادف ایدررز :
(فاذا نفتح فی الصور فلانساب بینهم یومئذ ولا یتساءلون فننقلت موازینه فاولئک هم المفلحون و من خفت موازینه فالئک هم الذین خسروا انفسهم فی جهنم خالدون)

مال شریفی : صوره نفتح ایدلیکی کون اونلرک آراسنده نه انساب قالیر ، نه ده هیچ بری نسب و قرابتله استعانه ایدر که کیمسه دن برشی ایستیه بیلیر . اوزمان نه رحم پارم ایدر ، نه قرابت . اوزمان کیملرک میزان حسناتلری آغیر باصارسه نائل فلاح اونلردر . کیملرکده دیزان حسناتی خفیف اولورسه ایشته اونلر کندیلرینی زیان ایتمش اولاجقلر . وجهنمده خالد قاله جقلردر .

ابوهریره نك روایت ایتدیکی بر حدیث شریفه : (یقول الله یوم القیامة ایها الناس انی جعلت نسبا و جعلتم نسبا فجعلت اکریمکم عند الله اتقاکم فایتم الا ان تقولوا فلان بن فلان و فلان و فلان و انی الیوم ارفع نسبی و اضع نسبکم الا ان اولیائی المتقون = قیامت کوننده الله تعالی شو یله بویوراجق : ای ناس ، سزه بن برنسب طانیشدم . سز کندیکز ایچین باشقه برنسب طانیدیکز . بن نزد الهیده اک کریمکز اک تقیکز اولسون دیدم . سز ایسه « فلان اوغلی فلان » و « فلان فلانن اکرمدر » دیمکدن واز کچمدیکز . ایشته بوکون کندی نسبی رفع ایدوب سزک نسبکزی آچالته جغم) ، دیکر بر حدیث شریفه ده : (المسلمون اخوة لا فضل لاحد علی احد الا بالتقوی =

[۱] نقل مآله برخطا و ارسه تصحیح ایدله سی موجودر .

اوزرینہ دہ «اویلہ ایسہ حاضر اولان غائب اولانہ تبلیغ ایتسون»
حدیث شریفندہ بوخصوصہ ویریلن اہمیت بالخاصہ جالب دقتدر .
آبا واجداد ایلہ تفاخرکی عصیت حقندہ وارد اولان احادیث
نبویہ پک چوقدر :

— (ایس منا من دعا الی عصیة وایس منا من قال علی عصیة
وایس منا من مات علی عصیة = عصیت دعواسنہ قالیقشان ، اونی ترویج
ایدن بزدن دکلدرد . عصیت اوزرینہ قتالہ کیریشن دہ بزدن دکلدرد .
کذلک عصیت دعواسی اوزرہ اولان دہ بزدن دکلدرد .) حدیث شریفک
راویسی جیر بن مطعمدر . مخرجی ابوداود در .

— (من خرج من الطاعة وفارق الجماعة فمات ميتة جاهلية
ومن قاتل تحت راية عمياء يضرب لعصية او يدعوا الى عصية او ينصر
عصية فقتل قتل قتلة جاهلية ومن خرج على امتي يضرب برها وفاجرها
ولا تحاشي من مؤمنها ولا يفي لذي عهدا فایس منی = هرکیم طاعت
امامدن چیقارق وجامعتدن آریلارق اولورسه اولوشی جاهلیت اوزرہ
اولومدر . هرکیم برطرفه عصیت کوسترمکدن ناشی غضب ایدرک ویا
برطرفه عصیتی ترویجہ قالیقشارق ویاخود بر طرفه عصیت کوسترنلرہ
یاردیم ایدرک بررایت عمیا آلتندہ قتالہ کیریشیردہ قتل اولورسه مقتولیت
جاهلیہ ایلہ مقتول اولور . کذلک هرکیم امتہ قارشی خروج ایدرک
ایدیندہ ، کوتوسنہ صالدریر ، مؤمنندن تحاشی ایتمز ، معاہد اولانک
عہدینہ رعایت ایلہ مزسہ بندن دکلدرد .) حدیث شریفک راویسی ابوہریرہ ،
مخرجی مسلمدر .

شیخ الاسلام حرانی فقہانک قتال اهل قبلہ بابتہ تصنیف ایتدیکی
اوج قسم مقاتلینی یعنی باغیلری ، عادیلری (قطاع طریق) ، اهل عصیتی
بوحدیث شریفندہ مندرج بولور . برنجی قسم - کہ طاعت سلطاندن
خروج ایدنلردر - هیچ برفائق ایتسملر بیله یالکر طاعتدن خروج
وجامعتدن مفارقتلری بویوک برمعصیتدر . بویلهلری اولورلرسه اولوملری
میتہ جاهلیتدر ، دیبور . زیرا جاهلیہ عربک - معلوم اولدینی اوزرہ -
یکانہ برامیر مطاعلری یوقایدی . ایکنجی قسم قوم و قبیلہ سی و همشهریلری
اوغورندہ تصب ایدرک مقاتلہ ایدنلردر کہ آنتنہ کیردکلری رایت
« رایت عمیا » یعنی « کورباراق » تسمیہ بویورولمشدر . عربلر
« امر اعمی » دیرلرکہ « صوکی نرہ و اراجنی بللی اولمایان ایش »
دیمکدر . قتال عصیتندہ قتالک جوازینہ علم لاحق اولمادن ، وایشک
صوکی نرہ منجر اولاجنی بیلمنہ دن حرب ایدیایر . حضرت رسول
اکرم بویله برحادثہ دہ ایسترایشہ قاریشمہ سزین یالکز قبیلہ طرفدارلق ایدرکن ،
ایسترایشہ دعت ایدرکن ، ایسترایشہ مباشرت ایدرکن قتل اولنان کیسہ نک
مقتولیتی « قتله جاهلیہ » در ، بویورولر . نتہ کیم مسلم طریقہ ابوہریرہ نک روایت
ایتدیکی (لیأتین علی الناس زمان لا یدری القاتل فی ای شیء قتل ولا یدری
المقتول فی ای شیء قتل فتیل کیف یکون ذلك قال الهرج القاتل والمقتول
فی النار = بوخلقک البتہ اویلہ برزمانلری اولاجقدرکہ قاتل نہ اوزرینہ
آدم اولدوردیکنی بیلمندیکنی کبی مقتول دہ ندن طولانی قتل اولوندیغنی

طایشمغہ ماندر . او حالہ بیلشمک ، طایشمق ایچون قبائل وشعوبہ
انتساب ایدیلہ حک . احمد ، اوغوز ، بہرام اسمندہ کی اشخاصہ حسن
اوغلی احمد ، قرہ اوغلی اوغوز ، فیروز اوغلی بہرام دیمکدہ بآس
یوقدر . زیرا بوقدری تعارف ایچوندر . تفاخر ایچون دکلدرد . انسابتک
صلہ رحمہ ، اقارب و تملقاتی طایفہ وسیلہ اتخاذ ایدلہ سندہ بآس یوقدر .
نتہ کیم ترمذینک ابوہریرہ طریقہ روایت ایتدیکی حدیث شریفندہ
(تعلموا من انسابتکم ماتصلون بہ ارحامکم فان صالہ الرحم محبة فی الہل
مراة فی المال منسأة فی الاثر = انسابتکزدہ دائر صلہ رحمہ یاردیم ایدہ حک
قدر علم ایدیکز . زیرا صلہ رحم اهل و عیالہ محبتہ وسیلہدر . مالک
تزایدینہ وسیلہدر . عمرک برکتلمہ سنہ بیدر) بویورولمش .

بوکی نسبتلرک تفاخرہ آلت و وسیلہ ایدلمسی ایدہ ممنوعات قطعیتہ
شرعیہ دندر . زیرا نزدالہیدہ مقبول و مستحسن برشی وارسہ اودہ تقوادر .
انسابتلرک کریمی الک متقیسیدر . ابن عمر (رضی اللہ عنہما) دن روایت
اولوندیغنہ کورہ فتح مکہ کونی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم افندمن
حضرتلری دودن انیمہ رک ارکان بیت اللہی دست شریفلرندہ کی چوکانی اوزاتہ
صورتیلہ استلام ایتسملر . مسجد حرامدن چیققدن صوکرہ دودن
اینبوب اللہہ حمدوشنا و آتیدہ کی خطبہی ایراد بویورولمشلردر :
(الحمد للہ الذی اذہب عنکم عیبة الجاہلیة وتکبرها بأبہا الناس رجلا
بر تقی کریم علی اللہ وفاجر شقی ہین علی اللہ والناس بنو آدم وخلق اللہ
ادم من تراب قال اللہ یا ایہا الناس انا خلقناکم من ذکر وانی الی قولہ
خیر ثم قال اقول قولی هذا واستغفر اللہ لی ولکم)

مال شریفی : (حمد اولسون او اللہ عظیم الشانہ کہ سزلردن جاهلیتہ
مخصوص اولان فخر و نخوتی ، آبا واجداد ایلہ تکبری کیدردی . انسابتلر
ایکی صنفدر : یابر تقی و نزدالہیدہ کریم اولور . یافاجر وشقی و نزد
الہیدہ قیمتسز اولور . انسابتلرک ہبسی آدمک اوغوللریدر . آدمی دہ
اللہ تعالی طور اقدن یاراتدی . اللہ تعالی (یا ایہا الناس انا خلقناکم من
ذکر وانی خیر) بویوردی . خطبہی امام بویوردقن صوکرہ
« بوسوزمی بویلہ جہ سویلر ، جناب اللہدن کندم ایچون دہ سزک ایچون دہ
استغفار ایدرم » بویورولمشلر .)

جابر بن عبداللہک روایتہ کورہ ایام تشریفندہ خطبہ وداعدہ ایراد
بویوریلان (یا ایہا الناس ان ربکم واحد الا لافضل لمری علی عجمی ولا لعجمی
علی عربی ولا لاجر علی اسود ولا لاسود علی اجر الا بالتقوی ان
اکرمکم عند اللہ اتقاکم الہل بلغت قالوا بلی یارسول اللہ قال فلیبلغ الشاہد
الغائب = ای ناس ، سزک ربکز بردر . بیاکزدہ بردر . خبرکز اولسون کہ
هیچ بر عربینک [۱] عجمی اوزرینہ ، هیچ بر عجمینک دہ عربی اوزرینہ ،
هیچ بر سیاہک بیاض اوزرینہ ، هیچ بر بیاضک سیاہ اوزرینہ فضل و رجحانی
یوقدر مکرکہ تقوی ایلہ اولہ . شہہ سزکہ نزدالہیدہ ککریمکزک تقی اولانکزدرد .
سویلیک ، تبلیغ ایتدیگی ؟ « اوت یارسول اللہ تبلیغ بویوردیکز . » جوابی
[۱] عربک معاہداسنہ عجم دینیر . بوندہ ترکدہ ، چرکس دہ ، فرنک دہ داخلدر .

دیک که بوحديث شريفك مال و مناسی بین الاصحاب خلی شایع
ایمش .

طایحه بن عبدالله بن کرزدن مریدرکه حضرت عمر الفاروق
سردارلره یازدینی برتحریرعمویدد: (اذا ندعت القبائل فاضر بهم بالسيف
حتى يصيروا الى دعوة الاسلام = قبائل، عادتلی وجه ایله قبیله اسمیله
یکدیگری چاغیریرلرسه دعوت اسلامی، مسلمانجه چاغیرشمغنی قبول
ایدنجه قدر آنلی قیلججه تأدیب ایدیکز .) دییه یازمشدی که
قبیعه السلمینک نقل ایتدیکی شو وقعهده آنک دلیلدر :

خریبه دینلن موقمه عتبه بن غزوآنک اردوسنده بولونیوردم .
عتبه (اردونی طوبیلاق ایچین اولایق) : « یا اصحاب سورة البقرة ! »
دییه ندا ایتدی . اوتهدن بری ده : « یا آل شیدان ! » دییه باغیردی .
بو باغیرتی پی طوینجه هان اوزرینه یورودم . او ایسه مزراغنی بکا
طوغرولتوب « صاویل اوکدن ! » دیدی . امده کی پای ایله مزراغنی کندمدن
اوزاقلاشدیروب صقالنه یایشدم . وعتبه نک حضورینه کورتوردم . عتبه
او آدم حقنده عمره برکاغد یازدی . جناب عمر جوابنده : « بویه جاهلیت
دعواسی ایتمشکن اوننی نم یامه کوندرمش اولیدک جلااد قارشینسه اوطوردوب
بویونی اوروردم . زیرا بوکا لایقدر . فقط مادام که حبس ایله اکتفا
ایتمشک . آرتق اولدورمهده یانکه چاغیر . ویکدن عهد و بیعت آله
سالیور . » دییه یازدی .

— (اذا رأيتم الرجل يتعزى بعزاء الجاهلية فاعضوه بهن ابيه ولا تكنوا =
بر کیمسه نک جاهلیت عادتلی اوزره (یالفلان !) دییه قوم و قبیله سنه
انتساب ایدهرک استمداد ایتدیکنی کورورسه کز اوکا : « باباک بیلمم
نهسنی ایصیر » دیکز . و بونی آجیق آجیق سوویله رک کنایه طریقه
صایمایکز .) حدیث شریفک راویسی ابی بن کعب، مخرجلری امام
احمد بن حنبل ، ترمذی کی ذواتدر . بوحديث شريفی وقیله نقل
ایتشدمده قومیتجیلرک تحریر ادکلسده شفاهاً خلی غاب و مؤاخذه لرینه
معروض قالمشدم . « بویه حدیث اولورمی ؟ » دیورلردی . شرع شریفک
عصبتی ، آبا ایله تفاخری ، آبا ایله تکبری ، نه قدر چرکین کوردیکنی
تخمین ایدهمدکاری ، بر قوم افرادینک جیلتمده مرکوز اولان بوقدر
مضر بر خصاتی ازاله ایچون حیا و زاهدنه مرئی عالم اولان اونجی کریمک
تخجیل واسطه سنه بیه مراجعتی اهون بولدق لرینی بیلمه دکری ایچون
معذوردرلر . حال بوکه بو بر حدیث صحیحدر . هان هر حدیث کتابنده
وارددر . حتی نحو کتاب لرینه مثال اولمق اوزره بیه کمشدر . ده مختصر ، ده
مفصل اولارق طرق مختلفه ایله تکریر ایدلمشدر . ابن ابی شیبه نک تخریجه کوره
حضرت عمرک ده (من اعتر بالقبائل فاعضوه او فامضوه [۱]) = هر کیم
قبائل ایله اعتیاز ایدرسه ایصیر ده بیکز « دیه امر ایتدیکنی ابو
مجاز روایت ایدیور .

کنایه سزاو لارق لفظ « اعراض » ک طرف رسالته نهایدن کندینی بیلمز

[۱] بو تردید راوی طرفنددر .

بیلمز ، « بوناصل اولور ؟ » دینلجه : « اوت اولاجق ، بوکا هرج ، دیرلر .
قاتلده مقتول جهنمده در .) حدیث شریفده بونی مؤیدر . اوچنجی
قسم قطاع طریق کی غرضلری صوبغون اولان ، یا خود باشقه سنک تحت
حکمنده اولان مسلمانلری قتاله تصدی ایتسه لرده ینه قتل ایدن ظلمه کی
غرضلری ریاست اولان و یا خود سروریه کی اهل قبله نک قاتی حلال عدایدوب
سنی طائیمان خوارچ و امثالیدر .

— (اذا قالت نزار يانزار وقالت اهل اليمن يا قحطان نزل الضرر
ورفع النصر وساط عليهم الحديد = نزار اولادی ، یتشک ای نزار
اولادی ! دلیلدره : یتشک ای قحطان اولادی ! دیدیمی هان ضرر
نازل اولور . نصرت الهیه رفع اولونور . جمله سنهده قیلجج تسلیط اولونور .)
بوحديث شريفی عصبتدن تضریر ایچون صوک فلا کتلدن اول « سبیل »
یازمش و آلت طرفه شو مطالعین علاوه ایتشدم :

« الك صوك نقل ایتدیکن حدیث شریفک مصداقجه نه اولدیغمی ، نه اولا-
جغمی شاشیراجق قدر ضرره اوغرادق . نصر وظفر قونوسنی ده آرتق آلاز
اولدق . نصر تجلی ایسه بیه فائده سندن محروم اولوروز . اندازک صوک قسمی
قاییورکه اوده متحققدر . زیرا یکدیگر منی بوغازلا قدن چکنیوروز . جناب حق
حزای عملن اولارق سیف قهری اوزرینه تسلیط ایتشدر . عقلی باشنده
اولانلری دوشوندوره ک یاکنز برنقطه وار : عجا کندی قیلجلمز دشمن
قیلجلمزینک آرایه کیمسنه میدان براقجی ؟ ... »

بز بوراده عصبت ایچون غوغالرمز قییح ایدرک حسب حال ایدرکن
مکر دشمنلر تدارکات ایله مشغول ایمش . چوق سورمه نن حضرت
بشیر نذیرک اندازی ده شدید اولارق تحقق ایتدی . قومیتجیلرک
مهم بر قسمی اقامه حدود الهی بردها روایده بیه کوره میه ک قدر جماعت
اسلامیه و داع ایدوب کیتدی . عافل اولانه بو عبرت یتزمی ؟

— (من انتسب الى تسعة آباء كفار يريد بهم عزا وكرما كان
عاشرم في النار = هر کیم کافر اولان آبا واجدادندن طوقوزینه اسملرینی
صایمقله عز و کرامت صاتمق قصدیه بن فلان اوغلی فلانم دیه انتساب ایدرسه
جهنمده اونلرک او تخیسیدر .) راویسی ابورحمانه ، مخرجی احمد بن حنبلدر .
زید ابن جدعانندن قتاده طریقه روایت اولنورکه سعد ابن ابی وقاص
ایله سلمان فارسی بیننده برقرغیناق اولمش . بر مجلسده برابر اوطورورلرکن
سعد ابن ابی وقاص بر قاج کشی به « نسبیکی سوویله » دییه تکلیف ایدوب
نسب لرینی دیکله دکدن صوکره حضرت سلمان محجوب ایتک ایچون : « سن ده
نسبیکی سوویله » دیمش . سلمان : « اسلامده نسب صاحی اولدیغمی بیلمم .
لکن سلمان ابن الاسلامدر . » جوابی ویرمش . ینه او مجاسده حاضر
اولوب بو جواب لطیفی ایشیدن حضرت عمر بن الخطابک سعده جانی
صیقیلدی . دیدی که : « بوتون قریش بیلیرکه خطاب زمان جاهلیتمده قریشک
الغزیری ایدی . بویه ایکن ینه ایشته بن ابن الاسلام سلمانک قارداشی
ابن الاسلام عمرم . زمان جاهلیتمده یاشامش طوقوز بابایه انتساب ایدن برینک
او تخیلری اولارق جهنمک اولدیغنی ، اسلامده یاشامش یاکنز بر بابایه
انتساب ایدهرک اوست طرفنی صایمیان دیکر برینکده باباسیله برابر
جتک اولدیغنی سن هیچ طویمادکمی ؟ »

بری حقیقه - استعمال ایدلیدی مریدر . دیگر بر حدیث شریف دها نقل ایده جکم که بوندن کری قالمایور :

-(لید عن رجال فخرهم باقوام انما هم فحج من فحج جهنم اولیکون اهنون علی الله من الجعلان التي تدفع بانفسها النتن = بر طاقیم آدمکر وارکه جهنم کومورندن باشقه برشی اولمایان اقوام ایله افتخار ایدرلر . ایشته بونلر یا بوفخرلرندن واز کچرلر ، یازد الهیده ، پیسلکی بورونلرله قارشیدران « جعل » [۲] لردن دها دکر سزاوولورلر .) حدیثک راویسی ابوهریره ایله خذیفه ، مخرجلری امام احمد بن حنبل ایله ابوداوددر . بونی اختلاف یسیر ایله ترمذی ایله بیقی ده روایت ایدیورلر . بنسأ علیه بواصر عالی نبوی به نظراً آبا ایله تفاخر ایدنلری ادله ایله یوله کتیرمک ، بوکا قولاق اصمازلرسه بویله غلیظ الفاظ ایله اوتاندیرمق هر مسلمانک دیانته بورجیدر دیسهک نهدن مبالغه اولسون ؟

زهت بک ، قومیت حقیقه شرع شریفده نهلر وارد اولدیغنی بورایه کلنجیه قدر آرتق تماماً آکلامش اولاجقسکز . سلسله احادیث شریفه بی دها چوق اوزاتمق ممکندر . لکن بوقدری ده آکلایانه یتر ، آرتار بیله . هله بر خلاصه یایلمده قارئین کرامی کچمش سوزلری تکرار اوقومق کلقتندن قورتارالم :

عصیبت قومیه شرعاً ممنوعدر ، مذمومدر . فقط هانکی شکلده ؟ بر انسان قومنه محضا قومی اولدیغنی ایچون صورت مطلقه ده عصیبت کوستریسه قیجدر . قومنه حق دائره سنده وهیچ بر طرفه عداوت اظهار ایتکمزین نصرت ایدرسه بالعکس مستحسندر . باقکز عصیبتی رسول الله افدمن (صلی الله علیه وسلم) بالذات « العصبية ان تعین قومک علی الظلم = مذموم اولان عصیبت قومکه ظلم اوزرینه یاردیم ایتکملک کدر » دییه تعریف بویوردقلری کبی دیگر بر حدیث شریفده ده « خیرکم المدافع عن عشیرته مالم یأثم = اک خیرلیکزه عشیرتی مدافعه ایدندر . لکن خلاف شرع مدافعه ایدوبده کناهه کیرمه مک شرطیله » بویورمشلردر .

احمد بن حنبل ایله ابن جریر طبرینک عقبه بن عامر روایتیله تخریج ایتدکلری (ان انسابکم هذه لیست بسباب علی احد وانما اثم بنو اثم کطف الصاع لن تملؤه ولس لاحد علی احد فضل الا بدین او عمل صالح حسب امری ان یکون فاحشاً بذیئاً بخیل جانا = سزک بو) شرفلی دیدیککز (نسبلرکز کیمسه بی سوکمه ویا تعیر ایتکه وسیله اولاجق شی دکلدر . غایه سی هیکز آدمک اوغوللریسکز . براولچک ایچنده کی بوغدای دانه لری کبی یکدیگره مساویسکز . واولچکی طورلدور . مازسکز . هیچ کیمسه نک کیمسه اوزرینه فضل ورجحانی یوقدر . مکرکه دین ایله یاخود عمل صالح ایله اوله . بر کیمسه نک کوتو اولماسی ایچون بدخوی ، بدزبان ، بخیل ، قورقاق اولماسی یتر .) حدیث شریفده ده نسب وقومیت طولایسیله آخره تجاوز منع [۲] جیمک ضعی و عینک فتحیله اولان بو کله ایچون قاموسه مراجعت

ایدیله .

بویوردیغنی کبی دیگر بر حدیث شریفده ده : « من نصر قومه علی غیر الحق فهو کالبعیر المتردی فهو یترع بذنبه = هر کیم قومنه حقک غیری اوزره طرفدارلق ایدرسه چوقوره دوشمش دوه کیدر . قویروغندن طوتولوب چکیلیر . » بویورمشدر . حق اسلام ، باطل اسلامک غیریدر . بنسأ علیه شریعتک چیزدیکی حدود داخلنده قومنه نصرت ایتک ، طرفدارلق ایتک ینه دین اسلامک امر ایتدیکی شی اولدیغنی ایچون بو یولده حرکت ایدنلرک الی اوپر ، باشمکز اوزرینه قورز . تورکچیلر ، تفاخر قصدی اولمقسزین یالکز « بز ترکز » دیمکه هیچ بر کنه ایشله مزلر . ترک لسانه ، ادبیاتنه ، صنعتنه ، تجارتنه خدمت ایدرلرسه علی الاعلی بر ایش کورمش اولورلر . حقایق دینه بی - طبقی بزم یایدیغمز کبی - ترکجه اولارلق نشر ایتسونلر . (وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه لیسن لهم = بزم هیچ برسولی قومک لسانندن غیری بر لسان ایله کوندردمک . تاکه اولره حقیقتی تبیین ایده بیلسون .) آیت کریمه سنک اشارته باقارق بونی تشویق بیله ایدررز . یالکز ، ترکره طرفدارلق نامه دیگر اقوام اسلامیه یه ظلم ایته سونلر . مثلا بوصول فلاکتلر مزده هندستاندن فاسه قدر بوتوک مسلمانلر مشترک اولدقلری حالده یالکز ترکک نامه ماتم طوتارلرسه دیگر لرینه ظلم ایتش اولورلر . مصیبتزده اولان دارالاسلام ایکن بونلرک « تورک یوردی محو اولدی . » دیمه لری موافقیدر ؟

تاریخی آچکده باقک . تورک یوردی دنیلان دولتک بناسنده ترکلردن زیاده ترک اولمایانلرک خدمتی کورولمه مشمیدر ؟ صدر اعظم لره ، قوماندانلره بر رسم کچید یایدیریکز . قاچ دانه سی خالص ترک چیقار ؟ بونلر ترک نامنی وسیله تفاخر وانتصار ایته سونلر . « مهاجرین » و « انصار » کبی صفت مدحی مشعر اولارلق طرف حقندن بخش ایدیلن اسملرک بیله بو طرزده استعمال ایدیلنجه ایکنج اولاجغنی یوقاریکی احادیث شریفه دن اوکرنک . لسان شریعتده امر ایدن هیچ محلی اولمایان ترک وغیر ترک عنوانلرینی فخر و مباحاته وسیله اتخا ایتک حضرت عمرک تحریرات عمومیه سنده بحث ایتدیکی دعوی قبائلدر . بوکبی دعوالرده بولونانلر دعوت اسلامیه یه ارجاع اولونور . جامعه اسلامیه بی نه قدر آز اولورسه اولسون گوشه ته جک هر فعل و حرکت جنایتدر . امام مالکک موطناندر روایت اولونیورکه قیس بن مطاطیه نامنده بزات برکون ، ایچنده سلمان فارسی ایله صهیب رومی وبلال حبشی بولونان بر انصار حلقه صحبته داخل اولش . و : « اوس ایله خزرچی آکلارم ، بو آدمک (یعنی رسول اللهک) نصرتنه قالیشدیلر . یابونلره (یعنی اعجمی اولان بو اوچ ذاته) نه اولیور ؟ » دیمش . اسلامک ویردیکی تربیه یه باقک که اوراده حاضر اولان معاذین جبل باشقه قومدن اولان بو اوچ ذاته قارشى غرور قومی یه قایلماشده همان یرندن صیجرا یوب حریفک یاقه سنه یایشمش و احوال ایله حضور رسول الله کتیره رک سویله دیکی سوزی خبر ویرمش . حضرت پیغمبر بر غضب مسجد شریفه کلش . اصحابی طوبایارق خطبه ایراد ایتش . خطبه سنده

ایسه دارشركك يورطيلرينى ديار اسلامه كتيپورلر . بين تفاوت رماز كجاست تابكجا .

خلاصه دين اسلام بالطبع تفاخره ، تكبره ، ودها زياده قيزيشنجه - افتراقه و نعوذبالله رايه عميا آلتنده قتاله منجر اولان تمايزى هيچ سومر . تمايز حنسيدن هر قوم و حتى كنديلرينى سومك ديانة هر مسلمك بورجى اولان قوم عرب بيله شديدآ منع ايدلمشله ، هم بونيه متعلق خطابات شرعيه نك مخاطب و مبلغ اولارى كنديلرى اولمشلردر .

بو مناسبتله شونى ده سويلهلم كه توركيلىر عربك مداخنه دائر مطابع اولاييلدكلرى بعض احاديث شريفه دن برمعناي قوميت استخر اجنه قاليشيورلر . رسول اكرم صلى الله عليه وسلم افندمن حضرت تيرينك هر كسه حقنى ويرمك خصوصنده كوستردكلرى محير العقول كمال و حكمتى كورمينلر بو كى احاديث شريفه نك منشأنى ، موردني تحقيق ايتهدن - مشرقى اولدقلىنه كوره تعبير جائز ايسه - مال بولمش مغربى يه دونيورلر . ايش اولنرك ديديكى كى ايسه بورايه قدر ايراد ايتديكمز آيات و احاديث شريفه نك كيمه سويلنديكى جاي سؤال اولمازى ؛ حضرت پيغمبر افندمن عصر سعادت لرنده دين اسلامه نصرت ايجون جانلرينى ، ماللرينى ، حيت قوميه لرينى ، عصيتلرينى فدا ايدن ، ازن محو ايدن اومبارك قومى لايق اولدقلىرى وجه ايله مدح ايتديكى كى آخرته تشريفلرندن سوكره دائره اسلامه كيره جك اعاجيبى ده مدح ايتمشدر . كذلك قوم عرب ايجنده دين اسلامه عدوت كوسترن قبائلى ذم ايله مشله ، آنلره بددعاده ايتمشلردر . بونلر كوستريور كه نه بومدالحك ، نه بومدمتلك سائفى حس قوميت دكلدر . عاله بو كوزل شرع الهى بونجه فداكارلقلره تبليغ ايدن رسول كزيمك ساحه عصمتى هر حالده بو كى دنياي امور ايله او كونمكدن بريدر . بناء عليه بز مسلمانلر عربى سويكمز كى دينه خدمته آنلره پيرو اولان ديكر اقوامى سوهررز .

اقوام اسلاميه نك كافه سنى سوهررز . فقط عرب قومى سابقه اسلاميه لرى ، حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلمه قرابتلرى ، لسانلرى لسان قرآن اولماسى ، نعمت اسلامى نشر ايدرك بوتون مسلمينه ولى نعمتلك ايتملرى طولاييسيله هپسندن ، حتى كندى قومزدن زياده سوهررز . بوكا دائر نمونه لك برقاچ حديث كوستردم :
— (احبوا العرب لثلاث لاني عربى و القرآن عربى ولسان اهل الجنة عربى) = قوم عربى اوچ شيدن طولايى سويكمز . بن عربى يم . قرآن عربيدر . اهل جنتك لساني ده عربيدر . (راويسى ابو هريره ، مخرجى حاكم ، طبرانى ، بيهقى در .

— (حب العرب ايمان و بغضهم نفاق) = عربيه محبت ايماندر . اونلره بغض ايسه نفاقدر . (راويسى انس ، مخرجى حاكمدر .
— (من سب العرب فاولئك هم المشركون) = كيملر كه عربيه سب ايدرلرسه ايشته اونلر مشركلردر . (راويسى عمر ، مخرجى بيهقىدر .

اللهه حمدوشنا ايتدكدن سوكره « يا ايها الناس ان الرب رب واحد وان الالباب واحد وان الدين دين واحد الا وان العربية ليست لكم بأب وام اناهي اللسان فمن تكلم بالعربية فهو عربى = اى ناس ، ربكز يالكز بربردر . بابا كز يالكز بربابدر . دينكز يالكز برديندر . عربيت سزك نه بابا كز نه آنا كزدر . او ، لساندن عبارتدر . هر كيم عربى تكلم ايدرسه عربيدر . » بويورمشله . معاذ ، الى حالاقيسك ياقاسنده اولدينى حالده : « يارسول الله ، بوموافق ايجون نه بويوره جقسكز ؛ » ديه صورمش . جواباً : « دع الى النار = براق جهنمه قدر يولى وار » بويورمش . بو خريف سوكرادن ارتداد ايتدى .

دين اسلام اقوامى برخور ايتك استعدادى برصورت اعجاز كارانه ده حائزدر . بو استعداد قارشى قوميت و جنسيت عصيتنى ديكمك صرف هوايه متابعت اريددر . بو عصيتى مشركينه و باخصوص بنائى اسلامى تا كو كندن بالطبع لامغه تصد ايتمش مشركينه انما و تفاخره قدر ايلرى كوتورمك ظلمك اك شنيعيدر . (ومن اظلم ممن اتبع هواه بغير هدى من الله ان الله لا يهدى القوم الظالمين = اللهم كوسترديكى طريق هدايته سالك اولقسز ين كندى هواسنه تبعيت ايدن كيمسه دن دهاظلمى كيمدر ؛ شبهه سزكه الله قوم ظالمينه هدايت ايتمز . — سورة قصص)

دين اسلام قوميت رابطه سنى جامعه اسلاميه ايجنده ايتمكه او قدر حريصدر كه سلمان فارسينك حضرت رسول الله و حتى قوم عربيه جنسيت اعتباريله هيچ برنسبتى يوق ايكن حقنده : « سلمان منا اهل البيت = سلمان بزدر . اهل بيتدندر . » بويورمش . حضرت بلال وقتيله برعبد حبشى ايكن حضرت عمر ايماننه ، سابقه سنه باقارق حقنده : « ابوبكر سيدنا و اعترق سيدنا = ابوبكر افندمندر . فضله اولارق بلال افندمنرى ده آزاد ايتمشدر » ديمش . انصارك موالي سندن ابو عقبه — كه حضرت سلمان كى فارسى ايدى — احد محاربه سنده نشان آلاق مشركيندن برينى وورمش . اوق اصابت ايدنجه عادت عرب اوزره « خذها وانا الغلام النارسى = آلده بنم غلام فارسى اولديغمى بيل » ديمش . حضرت پيغمبر (صلى الله عليه وسلم) ياننده طور يورلر مش . بوسوزى ايشيدنجه « هلاقت وانا الغلام الانصارى = صانكه نه دن « وانا الغلام الانصارى ، ديمدكده يابانجيلق كوستردك » ديه توييخ بويورمشله .

انصاف ايدلسون . بو تلقينات صافيه اسلاميه نرهده ؛ زواللى مسلمانلرى « ار كنه قون » بايرامليله ساحه اشراكه ياقلاشديران تشبيلر نرهده ؛ حاضر نصيرامى كلكشكن بو بايرام مناسبتيله عبدالله بن عمرك روايت ايتديكى شو حديث شريفى ده سويله يهلم : « من بنى بارض المشركين و صنع نيروزهم و مهر جانهم و تشبههم حتى يموت حشر معهم يوم القيامة = هر كيم ارض مشركينده اقامت ايجون بنا ييار ، نوروز و مهر كان يورطيلرينى طوتار ، اونلره كندينى بكز تير و بو حاله اولنجيه قدر دوام ايدرسه روز قيامته اونلره برابر حشر اولونور . » حضرت پيغمبر دار شركده نوروز ايله مهر كان طوته يى منع ايديور . بونلر

(حب قریش ایمان و بغضهم کفر و حب العرب ایمان و بغضهم کفر فن احب العرب فقد احبني ومن ابغض العرب فقد ابغضني = قریشه محبت ایماندر . اولرہ بغض ایسه کفر در . عربہ محبت ایماندر . بغض کفر در . هر کیم عربی سورسه بنی سومش ، هر کیم عربہ بغض ایدرسه بکا بغض ایتش اولور .) راویسی انس ، مخرجی طبرانیدر .

(بغض بنی هاشم والانصار کفر و بغض العرب نفاق = بنی هاشم ایاه انصاره بغض کفر در . عربہ بغض نفاقد .) راویسی ابن عباس ، مخرجی طبرانیدر .

(اذا ذلت العرب ذل الاسلام = عرب ذلیل اولورسه اسلام ذلیل اولور .) راویسی جابر ، مخرجی ابویعلی الموصلیدر .

ینه تکرار ایدرزکه بووامثالی احادیث شریفهده عربہ محبتک وجوبی نفس قومیت طولایسیله دکل ، نبی امی عربینک (صلی الله علیه وسلم) آنلر آره سنده نشأت و ظهور ایتهمسندن و بوتون اقوام اسلام اوزرنده ولی نعمتک حقی حائر اولمالرندن ایلری کلیر . اولرہ و باخصوص قریشه ، مهاجرینه ، انصاره ، بنی هاشمه محبت تشیید اسلامده کی خدمتلرندن طولاییدرکه بونی انکار ایدن کیمسه بولونماز . نته کیم بونی دها زیاده صراحتله کوستیر حدیثلرده وارد :

(... فن احب العرب فبحبی احبهم ومن ابغض العرب فببغضی ابغضهم = ... هر کیم عربی سورسه بکا محبت طولایسیله سور . هر کیم عربہ بغض ایدرسه بکا بغض ایتک طولایسیله بغض ایدر .) راویسی ابن عمر ، مخرجی بیهقی در .

(من احب العرب فهو حبی حقا = هر کیم عربہ محبت ایدرسه حقا که بنم سوکیلمدر .) راویسی ابن عباس ، مخرجی ابوالشیخ در . بر کون حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) سامان فارسی به : « یاسلمان لاتبغضنی فتفارق دینک = ای سلمان ، بکا بغض ایدوبده دینکدن چیقمایه سین » بویورمشلر . حضرت سلمان تلاش ایله : « بوناصل اولور ؟ » دیه استیضاحده بولونجه : « تبغض العرب فتبغضنی = عربہ بغض ایدوبده او بولده بکا بغض ایتکله . » جوانی آلمش .

عربک نفس الامرده کی فضل و مزیتی بویله ایکن ینه - آیات واحادیث سابقه دلالتیه آ کلاشیله جنی اوزره - تکبر ، احساب ایله تفاخر واقوام سائر اوزرینه تحمیل منت ایتهمسنده حق ویرلمه مشدر . بر کره حضور رسالتپناهیده اعاجمک یعنی عرب اولمایان اقوامک بحی کچمش . (لاناہم اوبعضهم اوثق منی بکم اوبعضکم) بویورمشلرکه راوینک تردیدینه نظراً ایکی دورلو ترجمه ایدر جکز : « بن اولرہ سزه اولان وثوق واعتماددن زیاده اعتماد ایدرم » یاخود « بن اولرک بعضلرینه سزک بعضلریکزه اولان اعتماددن زیاده اعتماد ایدرم . » حدیثک راویسی ابوهریره در . مخرجی ترمذیدر . اهل فارسک فضلنه دائر ، حاکم تاریخسده ینه ابوهریره دن : (اعظم الناس نصیباً فی الاسلام اهل

فارس = ناس ایچنده اسلامدن نصیبی اک چوق اولان اهل فارسدر .) حدیثی روایت ایدیورکه تاریخ اسلام بونک شاهدیدر . علی العموم اعاجمک وبالخاصه اهل فارسک ایمان و علم ایله مدایحی متضمن اولان دیگر احادیث شریفهده کوستیریورکه نظر شریعتسده اقوامه مدار مدح و محبت اولاجق شی نفس قومیتلری ذکل - عینیله افراد کبی - علملری ، ایمانلری ، جامعه اسلامییه خدمتلیدر .

سؤالک بر جهتی قالیورکه اوده « بن عربم وبنندن دها عربی یوقدر » حدیث شریفنه تعلق ایدر . بوحدیث سنن و معجماتده موجوددر . راویسی ابوسعید خدری ، مخرجی طبرانیدر . یالکیز بونی بوکون آغیزلرنده طولاشدیرانلر باشقه بر مقصدہ آلت اتخاذا ایتک اوزره اکسیک نقل ایدیورلر . بی نمازه : « یچون نماز قیلمیورسک ؟ » دیمش . « لاتقربوا للصلاة آیتده نهی وار » دیمش . « آیتک آلت طرفنی نهی او قومیورسک ؟ » دیمش . « بن مکه حافظی دکل » جوانی ویرمش . بوحدیث شریف ایله تور . کجیلکه نصرت ایدنلرده هر حالده مکه حافظی دکل . حدیث شریف بودر : (نا اعرب العرب ولدتی قریش و نشأت فی بنی سعد بن بکر فانی یأتینی للحن = بن عربک اک فصیحی یم . بنی قریش طوغوردی . بنوسعد بن بکر ایچندهده بوبودم . آرتق بکا لحن زه دن کله جک ؟) اعراب بوراده فصاحت دیمکدر . لحن ده لسان عربی به مغایر خطا یایمقدر . معلومدرکه قبیله رسالت پناهی اولان قریش ایله مرضعه بی حلیمه السعدیه نک قبیله سی اولان بنوسعد بن بکر عربک اک فصیح قبیله لری ایدی . بناء علیه بوحدیث شریفک مؤداسی قوم و قبیله ایله تمایز و تفاخر دکل ، لسان صداقت بیان نبویدن شیوه لسانه مغایر لحن صادر اولامیه جنی بیاندن عبارتدر . نسب و حسبله افتخار زرده ، حضرت پیغمبر ذیشانک دنیا و آخرتده کی مقام رفعتی زرده ؟

(انا سید ولد آدم یوم القیامة ولا فخر و یدری لواء الحمد ولا فخر وما من نبی یومئذ آدم فن سواه الا تحت لوائی وانا اول شافع واول مشفع ولا فخر = بن روز قیامتده آدم اولادلرینک سیدی یم . لکن فخر ایدر جک برشی یوق . لوائی الحمد المده در . بوندهده فخر ایدر جک برشی یوق . او کون آدمدن طوتکیزده دیگر پیغمبرلرک کافه سنه کلنجه یه قدر هیچ بر پیغمبر یوقدرکه بنم لواء الحمد آلتنه کیرمه سون . بن ایلك شفاعتی یم . وشفاعتی قبول اولنه جق ایلك کیمسه یم . بوندهده فخر ایدر جک برشی یوق) (وانا قائد المرسلین ولا فخر وانا خاتم النبیین) ولا فخر = بن مرسلینک سرداری یم . بوندهده فخر ایدر جک برشی یوق . بن خاتم النبیین . بوندهده فخر ایدر جک شی یوق .) بویوران حضرت خاتم الانبیانک صرف تبیین حقیقت مقصدیله کندی ذات مبارک لری حقیقتده سویله مش اولدقلری بوکبی سوزلری غایه اسلامک خلافتده آلت ایتک هر حالده خوش برشی اولسه کر کدر . احمد نعیم